

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsako sredo ob 5. uri zjutraj. — Cena mu je 30 K na leto. —
Za inozemstvo 50 K.
Posamezne številke se prodajajo po 1 K.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Seja izvršilnega odbora S. L. S.

Ljubljana, 19. sept. Na današnji seji izvršilnega odbora SLS., ki so se je udeležili v polnem številu zastopniki naše stranke iz cele Slovenije in predstavniki Hrvatske Pučke Stranke, se je soglasno z velikim odobravanjem vzelo na znanje poročilo načelnika stranke, dr. Korošca, o političnem položaju in stališču naše stranke, ki je hoče zavzeti napram političnim dogodkom dogledne bodočnosti, ter se je izreklo načelniku popolno zaupanje.

Z velikim ogorčenjem se je obsodilo postopanje pokrajinske uprave za Slovenijo, ki je uvedla in podpira sistem brutalnega preganjanja uradništva, zlasti pa učiteljstva, ki izpoveduje krščanska načela, ter se je sklenilo, da se vsi slučajni uradne persekucije točno registrirajo in za bodoče beležijo v svrhu, da se ob svojem času, ko se sedanji sistem strmoglavi, vsi krivci od najvišjih do najnižjih eksemplarično kaznujejo. Obenem se sklene, da se

organizira med ljudstvom odločilni boj zoper te razmere, ki naše šolstvo čedalje bolj korumpirajo.

Izvršilni odbor je vzel z velikim odobravanjem na znanje akcijo načelnika stranke za osnovanje krščanske internacionale, najprej med slovanskimi narodi, in je priporočal, da se s tem zveže tudi delo za zedinjenje cerkva, posebno za sodelovanje vernega katoliškega in pravoslavnega elementa v državi na enotnem krščanskem kulturnosocialnem programu.

Konstatiralo se je tudi, da sedanji režim izvaja v Sloveniji agrarno reformo, to je, razdeljuje zemljo po strankarski pripadnosti in so se navedli mnogi uprav kričeči slučajji (Mekinje, kamniške planine, Polhov Gradec, Žužembrek etc.) Storili so se tozadevni sklepi.

Seja je pokazala notranjo moč in izborna razpoloženje stranke.

dovoljnosti v državi notranji minister s svojim postopanjem glede državljskih svoboščin. Svoboda mišljenja pri nas ni več zagarantirana. To skušajo oni učitelji in učiteljice, uradniki in uslužbenci, ki imajo svetovno naziranje, različno od demokratskega. Katoliško učiteljstvo in uradništvo mora hoditi trnjevo pot mučnikov. Mi globoko spoštujemo te značajne trpince, ter se zavedamo svojih dolžnosti napram njim. Ko bo prišel naš čas, bo prvo, da popravimo krivice, ki se jim sedaj godijo in da brez ozira in usmiljenja kaznujemo one, ki teptajo svobodo mišljenja! Mi bomo spoštovali vsako drugo prepričanje, a za one osebe, ki sedaj divjajo proti našim ljudem, ne sme biti in ne bo pardona! V tem oziru mora kaznovalna pravica biti slepa in brez srca!

DNE 24. IN 25. SEPTEMBRA SE VRŠI
KATOLIŠKI SHOD V ZAGORJU OB SAVI
ZA SMARTENSKO IN POLOVICO MO-
BAVSKE DEKANIE.

Važne politične izjave dr. Korošca.

Danes dne 18. t. m. se je vršil v Ptuj dobro obiskan shod SLS. Shodu je predsedoval bivši poslanec g. Brenčič, govorili so gg. dr. Korošec, Vesenjaki in Meško. Po shodu se je ustanovila županska zveza za ptujski okraj. Dr. Korošec je med drugim tudi izjavil:

Padanje valute.

Ze dva meseca pada naša valuta, toda naše finančno ministrstvo se je ganilo komaj poslednje dni, ko je nesreča že gotova! In pri tem je nudilo žalostno sliko največje nesposobnosti. Povpraševalo je na borzah, pri bankah, pri trgovskih kamorah, pri strokovnjakih, kako se naj nadaljno padanje valute prepreči, a samo ni imelo ne misli ne pravca. Zaupanje je izgubljeno. Detetu, ki si ne zna pomagati, se ne poveravajo finančne operacije. Državno

posojilo bi lahko sijajno uspelo. A finančna uprava bi morala prej izpolniti dva pogoja, prvič da vrne 20odstotno odvzetje in drugič da vsaj ubožnim slojem in javnim ustanovam plača vojno posojilo.

Vojno posojilo.

Mi Hrvati in Slovenci smo približno z dvema milijardama interesirani na vojnem posojilu. Brez obotavljanja smo sprejeli vse srbijanske predvojnne in vojne obveze. Prvi dve leti ujedinjenja, ko še v Srbiji, Črni gori in Vojvodini davčni stroj ni funkcioniral, smo tiho nosilo večino državnih bremen, s kojimi smo preoblekli vojsko, popravili razrušena javna poslopja, železnice, ceste ter finančno vzdrževali cel upravni aparat. Nič ne očitamo, ampak zahtevamo, da roka umiva roko. Kdor hoče priti do src Hrvatov in Slovencev, moral bo tudi preko te Save!

Kazen krivcem!

Kakor finančni minister na gospodarskem polju, tako je grobokop splošne za-

Stojan Protić.

Slovenski Narod je zapisal te dni pametno besedo, da je naša država avtomobil, ki ima za soferja Hotentota. To se pravi: Naša država bi se lahko skušala v gospodarstvu z vsemi drugimi državami in bi po avtomobilsko napredovala, ko je ne bi vodil — Hotentot, divjak iz južne Afrike.

Šoferji naše države so danes radikali, liberalci in samostojneži. In kam so zavozili državni avtomobil? Iz našega denarja že povsod brijejo norce, tako malo vrednost ima, davki neprestano rastejo, pri vsem tem pa imamo več tisoč milijonov primanjkljaja, gniloba, nepoštenost in podkupljivost v državni upravi že do neba smrdi, velik del liberalnega uradništva lenobo pase in se znaša nad strankami, ker dobiva na višjem mestu potuho, verižnikom in oduhom je pod varstvom ministrov zopet napočila zlata doba, na ministrskih stolicah se de ljudje, kakor Pribličević, ki je na enak komunistovskim atentatorjem.

V tem splošnem smradu, ki se razširja iz Beograda po celi državi in je tudi že Slovenijo znatno okužil, je vstal izmed Srbov mož, eden najbolj dalekovidnih srbskih državljanov — Stojan Protić. Sicer je poslanec, toda ko je videl, da vladajoče stranke za nobeno pametno besedo niso več dostopne, je zapustil parlament.

Z žalostjo pa je sedaj opazoval, kako država po zaslugi vladajočih strank dere v neizogiben propad, kako raste sovražstvo med Srbi na eni strani in Hrvati ter Slovenci na drugi strani, kako ljudstvo vsled slabe vladne gospodarske politike vedno bolj leze v dolgove, kako se na jugu države odigravajo krvavi dogodki zaradi nesrečnih ustavnih določb o muslimanskih veleposestvih, kako nam zavezniki jemljejo kos za kosom naše zemlje itd. Stojan Protić je uvidel, da bi je dvanajsta ura in bo treba vse moči napeti, da se rešimo pogina. In sklenil je, da se pogovori z vsemi strankami, ki niso krive tega poloma naše notranje, zunanje in gospodarske politike, kaj bi bilo možno storiti. Razgovarjal se je s Hrvati in ko z njimi završi dogovore, bo stopil v stik z zastopniki Slovencev.

Medtem pa je izdal svoj proglas, v katerem najprej naznanja, da bo izdajal svoj list, potem pa govori nadalje v tem smislu: Radikalna stranka je naredila usodno napako, da se je zvezala z demokrati (liberalci), ki niso ne demokrati ne svobodoumni. Ta usodna zveza je ustvarila med Srbi ter Hrvati s Slovenci neznošno razmerje in pripeljala državo v strašne zmede. Demokratska stranka je popolnoma nesposobna za vsako delo v državi in vsak dan bolj razkroja državno upravo. Zato je zadnji čas, da se radikalna stranka iztrga iz tega položaja, da zbere okrog sebe res vse svobodoumne stranke ter mlado kraljevino izvleče iz blata nazadnjaštva, upravnega razkroja, finančnega nereda in razsula. Čim prej se izpremeni Vidovdanska ustava, tem manj bo nevarnih streljajev za državo.

To so torej misli Stojana Protića, pametnega in dalekovidnega Sr'a. Seveda mi zelo dvomimo, da bi kaj dosegel. Na eni strani se je gniloba v vladajočih krogih tako razpasla, da je ne bo mogoče z eno samo potezo izkldati, na drugi strani pa Radić neče o Beogradu nič vedeti in zahteva reči, na katere Srbi nikdar šli ne bodo.

Poziv usmiljenim srcem!

V svrhu izposlovanja podpor in zbiranja darov za pogorele v Klečah pri Ljubljani, se je konstituiral pomožni odbor, ki se tem potom obrača do vseh usmiljenih src z iskreno prošnjo, da na katerikoli način pomorejo težko prizadetim pogorelcem. Sleherni dar, tudi najmanjši, je silno dobrodošel in kdor hitro da, dvakrat da. — Vseh pogorcev je 10 in med temi trije, ki so popolnoma brez vsake hrane, obleke in obutvi, povrh tega pa še brez strehe. Slednim in ostalim pa je pogorela vsa živinska krma, gospodarsko orodje in stroji, velike množine poljskih sadežev itd. Posebna cenilna komisija je ocenila po požaru povzročeno škodo, ki znaša

3.117.874 K, zavarovalnina pa samo 434.190 K. Ako torej ne pride nujno izdatna pomoč, so prizadeti izpostavljeni gladi in vsem vremenskim neizgodam jesenskega in zimskega časa. — Pomožni odbor zategadelj prosi in apelira na vsa dobrodelna srca, da po svojih močeh prispevajo za ponesrečene družine. Vsi Jarovi naj se pošiljajo na »Pomožni odbor za pogorele v Klečah, p. Ježica pri Ljubljani.«

Izza črnega gorja.

(Piše vojno slepi.)

Večkrat čujem čitati zdaj iz enega lista zdaj iz drugega, kako se je namreč dovolila prosta ali polovična vožnja, zdaj sem zdaj zopet tja; največkrat pa menda v športne namene. Zadnjič je bilo tudi čitati, koliko je dobilo deset Sokolov, ki so potovali v inozemstvo na neki sestanek itd. in ravno prav pred kratkim se je čulo čitati, da so dobili lovci polovično vožnjo po železnicah. Res zelo je naklonjena vlada! Če se pa pelje ubogi vojni invalid radi svojih zadev v Ljubljano, oh tedaj pa plačaj celo vožnjo in nič drugega. Torej ali ni to žalostno, da eden, ki gre ali potuje po nepotrebnem le radi zabave itd. že

dobi polajšano vožnjo po železnici, invalid pa, ki je brez roke, noge ali pa popolnoma slep, ta, ki potuje mogoče enkrat ali dvakrat v letu v Ljubljano radi svojih potrebnih opravkov bodisi na Soc. oskrbstvo ali kaj podobnega, pa mora plačati. Jaz kot slep ne morem potovati sam, plačati moram seveda še za spremljevalca, tako, da mi ne zadostuje pokojnina celega meseca. In potem pa še vpraša te, odkod taka nezadovoljnost v državi. Ravno taka se godi z našo pokojnino. Že nad eno leto se vedno čuje: dobite povišanje, in že lansko leto pred Božičem se je pisalo po nekaterih časnikih, koliko da je odločeno po raznih odstotkih nezmožnosti, a mi čakamo in čakamo, pa še danes nič in ne vemo, kako da gospodje okoli visoke vlade ne morejo shajati z precej tisoči na mesec, ubogi invalid pa mora shajati — če dobi na več, ako ima 100% — s 150 kronami mesečno. Ali ni to v nebo vpijoče? Potem pa pravite: spoštuj vlado.

Čudno se nam tudi zdi, da naši očetje, ki imajo nas sinove invalide, morajo vzhletemu še plačevati invalidski davek. Ali ni že to dosti velik davek, ko mora oče gledati svojega slepega sina ali sina brez nog ali rok?

Torej dajte nam kar je našega in vi dobite kar je vašega.

Gospodarski obzornik.

Nova bremena našega kmeta.

Odkar so na vladi samostojneži v obljemu z liberalci, se našemu kmetu godi vedno slabše; pred vsem ga pa more vedno novi davki. Ko so samostojneži nastopili na Slovenskem, so obljubovali našemu kmetu nebesa. Našli so se kmetije, ki so to verjeli. Toda danes, ko so samostojneži na vladi, ko bi imeli pokazati tudi dejansko to, kar so nosili za časa volitev le na jeziku, danes jim ne more verjeti nihče več. S svojim delom se dokazali, da so kmeta goljufali. Namesto obljubljenih nebes na tej zemlji doživlja kmet pekel. In pravi pekel je za kmeta, ko nese zadnje pare na davkarijo, potem se pa zadolžuje, njegova družina je pa raztrgana.

Izšla je nova naredba o trošarinah in pristojbinah. Tu čitamo, da se je nekaterim predmetom trošarina zvišala, nekaterim se je nekoliko znižala, nekaterim pa ostala ista; na novo so se upeljale razne visoke pristojbine.

Užitnina na vino.

a) Za fina vina, ki imajo 15 odstotkov ali več alkohola, toda ne nad 22,5 odstotka, ali 5 odstotkov ali več sladkornega izvlečka, znaša užitnina za 100 litrov 600 dinarjev.

b) Za vsa druga vina, vinski mošt in vinske droži za hektoliter 35 dinarjev.

Užitnina iz točk a) in b) se ne plačuje na ono vino, ki ga prijavljajo in uporabljajo vinogradniki za domačo potrebo.

Vina, ki imajo nad 22,5 odstotka alkohola, se smatrajo že za špirit ter plačujejo užitnino na alkohol po hektolitrski stopnji.

Užitnina na sladkor.

Na sladkor, pa naj bo sirov ali očiščen in ki se rabi za človeško hrano, znaša užitnina za 100 kg 400 dinarjev, t. j. na vsak kilogram 16 kron, na vse druge vrste sladkorja pa za 100 kg 30 din. Pa naj kdo še reče, da bo sladkor cenejši!

Užitnina za kavo

za 100 kg 200 dinarjev ali na 1 kg 8 K, za kavine nadomestke kakor cikorijsko, žitno kavo itd. za 100 kg 60 dinarjev.

Užitnina na razsvetljavo.

Na električno razsvetljavo, in sicer:

a) od žarnic nad 10 do 32 sveč 5 dinarjev;

b) od žarnic nad 32 sveč za vsako svečo 20 par;

c) na vsako obločnico mesečno 10 dinarjev.

Užitnina za žarnico 50 sveč bo znašala 8 dinarjev 60 par ali 34 kron 40 vin.

Na svetilni plin ne glede na to, odkod in iz česa se dobiva, za vsak kubičen meter 40 par.

Na sveče, razen lojevih in voščenihi, ne glede na njih obliko, za 100 kg 60 dinarjev.

Na karbid za 100 kg bo 60 dinarjev. Svetloba solnca in meseca je sedaj še ni podvržena užitnini.

Užitnina na špirit

in vse špiritove tekočine za eno hektolitrsko stopnjo 20 dinarjev.

Užitnina na žganje.

kjer se je tudi do sedaj pobirala užitnina, za vsako hektolitrsko stopnjo 20 din. Te užitnine v Srbiji še danes ne plačujejo. Tako n. pr. znaša užitnina za 1 liter žganja, ki ima 30 odstotkov alkohola, 6 din. ali 24 kron. — Izjemoma se do konca meseca maja 1922 dovoljuje osebam, ki kuhajo žganje iz lastnega pridelka, 25 odstotkov popusta pri vsaki stopnji, tako da znaša za vsako stopnjo 15 din.

Kdaj pa je žganjekuha užitnine prosta?

Užitnina se ne pobira na ono žganje, ki ga kuhajo posamezniki iz lastnih pridelkov za svojo osebno potrebo in za člane družine in služabnikov, ki štejejo nad 12 let in ki so pri njih na hrani in v stanovanju in sicer smejo, kadar se kuha žganje,

a) iz koščičastega sadja (razen trnoljic), vina, vinskih droži, vinskega ali sadnega mošta, grozdja in medice;

b) iz drenulj, trnoljic, brinja, šipkovih jagod, jabolk, hrusk in drugega pečkastega (zrnatega) sadja, jagod, robidnic, malin, murv, bezgovih jagod in drugega sadja, katerega sad je jagoda, korenin (razen sladkorne pese), vinskih tropin;

c) iz stisnjene pečkastega (zrnatega) sadja, dinj in buč — ako ima družina ali zadruga s služabniki vred

I. do štiri člane — kuhati: iz predmetov, navedenih pod a) 72 ur, pod b) 144 ur in pod c) 216 ur;

II. nad štiri člane do osem članov — kuhati: iz predmetov pod a) 144 ur, pod b) 288 ur in pod c) 432 ur;

III. nad osem do dvanajst članov — kuhati: iz predmetov pod a) 216 ur, pod b) 432 ur in pod c) 648 ur;

IV. nad dvanajst članov — kuhati: iz predmetov pod a) 252 ur, pod b) 504 ure in pod c) 756 ur.

Čas, naveden pod I. do IV. velja za kotle preproste sestave, ki ne drže več kot 40 litrov. Ako drže več, se določi zgoraj označeni čas v razmerju proti prostornini kotlov; za osnovo se računi kotel s 40 litri.

Iz lastnih proizvodov se sme kuhati žganje dvakrat na leto.

Druge užitnine.

Užitnina na vžigalice ostane kot doslej. Za bencin znaša za 100 kg 10 din., za kisovo kislino za vsak odstotek 4 dinarje, za riž za 100 kg 20 din. Ostala užitnina ostane še nadalje v veljavi.

(Dalje prih.)

Zadružni kongres v Ljubljani

Dne 30. septembra se vrši v Ljubljani v Akademskem domu poleg hotela Union zadružni kongres, ki je že tretji, odkar se je jugoslovansko zadružništvo zedinilo. Prvi kongres l. 1919 je bil v Beogradu, drugi l. 1920. v Zagrebu.

Ob tej priliki se vrši tudi glavna skupščina Glavnega zadružnega saveza, ki je

generalna zveza vseh 12 zadružnih zvez v Jugoslaviji in ima svoj sedež v Beogradu.

Kakor glavne skupščine, tako se tudi kongresa udeležijo zastopniki srbskega in hrvatskega zadružništva. Zato je dolžnost vseh slovenskih zadrugarjev, da se v kar mogoče velikem številu udeležijo zadružnega kongresa in s tem pokažejo srbskim in hrvatskim zastopnikom, kako znajo Slovenci ceniti zadružništvo in kako se zanimamo za vsazadružna vprašanja, ki so predmet kongresa.

Na dnevnem redu so predavanja strokovnjakov o važnih vprašanjih; Mih. Avramović, predsednik Glavnega zadružnega saveza, predava o poljedeljskem kreditu, M. Štibler, šef kabineta v ministru o skupnem enotnem zadružnem zakonu; A. Kralj, tajnik Zadružne zveze o oblikah varčevanja in Avranović-Jurić-Lesničar predava o kulturi sela. — Zato, zadrugarji, 30. septembra na kongres!

Pozor plačevalci dohodnine!

(Z dežele.)

Resnica sicer bode v oči, se tu in tam komu zameri, a ostane le resnica in koristi tistemu, ki se je ne boji, slej ko prej. Zato danes o osebni dohodnini nekaj ostrih, a odkritih besedi na nas kmete same. Te vrstice je izzval naš neumorni tovariš Josip Gale, načelnik K. Z. in župan v Trebeljovem s svojim člankom »Pod neznanim pritiskom« v zadnji številki našega glasila. Ne dotikam se jedra njegovega članka, ki je pravo in zdravo, opozoril pa bi tov. Galeta in vse davkoplačevalce na nekaj, kar bi moglo biti znano o zakonu o osebni dohodnini vakomur. Stvar je sledeča: **Tov. Gale se pritožuje nad litjsko okrajno davčno oblastjo, ki razpošilja kmetom plačilne naloge za osebno dohodnino, ne da bi kmete poprej pozvala na napoved iste in ji doposlala tozadevne tiskovine.** Ta očitek pa je — bodi povedana resnica! — za okr. davčno oblastvo — krivičen! Zakaj? Zakon o osebni dohodnini predpisuje namreč, da mora vsak, ki ima ali je na sumu, da ima čistih letnih dohodkov nad eksistenčni minimum, vsako leto najkasneje do 31. prosinca tam napovedati svoje dohodke, ne da bi ga k temu pozvala davčna oblast. Običajno razglašajo to postavko deželna davčna oblast po časopisju vsako leto koj po novem letu in opozarja prizadete na njeno važnost. In dobro se spominjam, da je delegacija ministrstva financ razglasila s še posebnim poudarkom tudi letos, češ, da kdor do 31. I. 1921 ne bo sam napovedal dohodnine, mu jo bo odmerila davčna oblast sama, vse pritožbe pa bodo brezpredmetne! In uspeh? Kmetje so brali, kdo se je obesil, kdo v vodo skočil, ta razglas, ki zadeva nje same, pa so prezrli! Je že tako pri nas! Stvari, ki jih je treba rešiti takoj po prejemu, da ne izgube rekurzne pravice, zmečejo za ogle dala in stenske podobe, da pajki mreže prežejo po njih, ko pa jih davčni vijak začne privijati, tedaj pa hodijo od Poncija do Pilata, zapravljajo čas in denar, a je prepozno in brezplodno.

Zapomnite si torej, tovariši: **Koj po novem letu 1922 pojdite na županstvo po tiskovino za napoved osebne dohodnine, napovedajte isto sami od sebe in jo pošljite sami na okrajno davčno oblast.** Le na ta način boste šele zadostili zakonskim določbam, razbremenili boste davčno oblast, dosegli, da bodo prišli pomisleki pravčasno in imeli boste pravico do pritožbe proti morebitni previsoki odmeri dohodninskega davka, katere pravice čanes prav za prav sploh nimate, ker niste o pravem času sami napovedali dohodnine.

Nekaj drugega pa zakrivljajo rda davčna oblastva, kar vem iz lastne izkušnje: **Meseca januarja boš zastoj iskal po županstvih tiskovin za napoved dohodnine, ker jih ni.** Naša zahteva torej je, da so te tiskovine kmetom pri županstvih na razpolago vsikdar, zlasti pa meseca januarja, ker kmet prvič ne utegne, drugič pa nima dovolj spretnosti, da bi si tiskovino načrtal sam zlasti še, ko nima na vpogled nobenega vzorca. — Toliko o tem. Bralci naj oprostite moji ostri besedi, ki je resnična, pa bode v oči. Mesto nekoristnega godrnjanja naj si tovariši raje zapomnijo vsebino mojih vrstic in se ravnaajo po njih. — V izobrazbi je naša rešitev!

Draginja in zavarovanje zoper požar.

(Donesek k nujnosti tega vprašanja.)

Požar je sila, ki vrže kmeta ob tla. Uniči mu gospodarska poslopja, poljedelski in gospodarski inventar, uniči krmo in žitne zaloge, mnogokrat tudi živino, tu in tam pa mu vzame celo kakega člana njegove družine. Najpremožnejši vaški kmetovalec postane po požaru tekom nekaj minut revež in berač. Gorje mu, ako nima v posojilnici dovolj prihrankov! Podpore, milodari in vladna pomoč se izgube kakor kaplja v morju. — Če je bilo vse to res v času pred vojsko, ko sta si stala denar in cena proizvodov v stalnem sorazmerju, ko si dobil za malo denarja precej ali pa mnogo dobrega blaga, velja isto danes v toliko povečani meri, za kolikor je zrastle draginja posameznih proizvodov. Za 1000 kron, ki jih je kmet vzel v mirnem času ob priliki požarne nesreče iz hranilnice, je sezidal pred 7—8 leti več kakor danes s 100.000 kronskim kapitalom. Z drugimi besedami se pravi to: Zidarski in stavbeni material, gospodarsko in poljedelsko orodje se je podražilo od predvojne dobe najmanj stokrat, med tem ko so se podražili kmetijski proizvodi povprečno 30 krat. Za kmeta je torej danes vsak artikel, ki si ga mora znova nabaviti, najmanj sedemdesetkrat predrag, preko njegove plačilne zmoglosti. Zato ni prav nič čudno, da leze kmetstvo prebivalstvo znova v globoke dolgove in da gleda z veliko skrbjo v bodočnost. Kogar pa zadene poleg teh neznosnih gospodarskih razmer še elementarna sila požarne nesreče, postane pravecati revež.

Nesrečo, nastalo po požaru, omiljuje zavarovanje zoper požar. Te vrste zavarovanje je pri nas — hvala Bogu — dovolj razvito, in je pred vojno skoro v polni meri odgovarjalo svojemu smotru. Pogorel-

eu je zavarovalnina bistveno pripomogla do sipe. Mafu pomoči od drugih, in kmalu so bili izbrisani glavni sledovi požara, v 3—4 mesecih je stalo na pogorišču vse novopostavljeno, sezidano in z opeko krito. To seveda pred vojno. Smelo pa trdim, da zavarovalnice zoper požarno škodo danes niti daleka ne dosegajo svojega namena. To mojo trditve naj si zapomnijo na eni strani zavarovalnice, na drugi strani pa kmetije; sedanjega stanja so namreč krive i zavarovalnice i kmetije sami. Preidem koj h dokazovanju in prosim za oprostitev na obeh straneh, če bom morda zapisal kako ostro besedo. Upravičena je namreč in hoče doseči ozdravljenje zavarovalnega vprašanja zoper požar, kar bo koristilo zavarovalnim družbam kakor tudi tistim nesrečnejem, ki jih bo obiskala prej ali slej nesreča, katere se kmet boji najbolj.

Kje pa danes lepa zavarovanje zoper požar? V glavnem v eni sami točki: Spričo sedanje velikaanske draginje, spričo ogromnega padca vrednosti našega denarja je slovenski kmet zoper požar daleč preizkušeno zavarovan. Ako mora plačati kmet danes svoje potrebe najmanj sedemdesetkrat predrago, potem sledi iz tega, da bi moral zvišati zavarovalnino proti požaru najmanj sedemdesetkrat, ako se za slučaj požara noče postavljati v nevarnost, da bo prejel za pogorelo gospodarsko poslopje, ki so vredna v današnji valuti 200.000 K, ubogih par tisoč kron zavarovalnino. Dan na dan beremo po časopisih o večjih ali manjših požarih, vsa poročila pa izvirne na koncu v judikovanje, da je škoda ogromna, zavarovalna vsota pa tako nizka, da ni niti omembe vredna. Zato vlada in usmiljena srca: Pomagajte, pomagajte, pomagajte! In v resnici pomagaj vlada, pomagajo usmiljena srca, vsa pomoč pa je kakor kaplja v morju. Na pogoriščih rasto počasi nova poslopja: opeka je draga, les drag, delavci dragi, kaj zaleže par tisočev, ko bi jih bilo treba sto in več!

Enega pa se ne sponim nihče. Načela namreč: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! In ta samopomoč ne odstopi v ničemur drugem kot v tem, da se vsak posameznik kmet zave, kaj se pravi pogoreti danes, ko stane en ameriški dolar čez 220 kron! Kdor premisli, kako nizko stoji danes vrednost našega denarja, ta se bo menda zbudil iz svojega bdenja in spanja v zapetku ter šel in zvišal svoje zavarovanje zoper požar ne za par tisoč kron, marveč za deset in stotisoce. Vem, da bo prišla ta ali ona nerga, češ: kdo pa bo plačeval visoke premije? Je sicer precej resnice o tem, vendar bom odgovoril z enim samim primerom, ker so mi razmere v moji fari popolnoma poznane: Polgruntarji, katerih gospodarska poslopja so vredna danes najmanj od 100—200.000 K, so zavarovani rvedno tako nizko, da plačujejo letno komaj 40—80 kron zavarovalne premije. In med temi so ljudje, ki vendar dobe še kak tisočak v roko! Da bi potem šli in zvišali zavarovalnino zoper požar današnjemu položaju sorazmerno, jim ne pride niti na um! An vendar bi danes v Sloveniji ne smelo biti kmeta, ki bi bil zavarovan za manjšo vsoto, kot pa ji odgovarja 1000 kronaška premija. Posebne važ-

nosti je to še pri odmeri davka za osebno dohodnino. Tazadveni zakon določa kot mamo, da se štejejo premije za zavarovanje zoper požar med stroške. Ta zakon, ki danes kmetu tepe najbolj, je v tem oziru pravičen, ker kmetu ščiti in pospešuje zavarovanje. Iz navedenega sledi najino, da je skrajni čas, da se zgane slovensko kmetško prebivalstvo in da zahteva samo od sebe bistveno povišanje zavarovanja zoper požarno škodo. Spomnil bi na tem mestu na razglas pokrajinskega namestništva, ki ga je prineslo časopisje pred kratkim in ki veli, da se vlada pri podeljevanju podpor ne bo ozirala na tiste, ki se po lastni krivdi niso zganili in ob pravem času zvišali zavarovanja za odgovarjajoče višine. Ta razglas pokrajinskega namestništva je nepregledne gospodarske važnosti, je dobro hoteč, a koliko je bravev »Domoljub« in drugih časopisov, ki so si ga vzeli do srca? Prebrali so ga, morda še ne, nato pa vrgli časopis v mimico, — in mirna Bosna! V tem pogledu je zlasti potrebna samostojnost. Zato: kmetije, zganite se ob dvanajsti uri in nenadoma zvišajte zavarovalnino, da ne bo prepozno, kot je bilo prepozno za številne letošnje pogorele!

Iz sedaj navedenega je jasno razvidno, kako zelo je kriva sedanjega kritičnega stanja zavarovanja zoper požar lastna brezbrzičnost kmetov samih. Sedaj pa še par besedi o krivdi zavarovalnih družb samih. V mislih imam seveda vse te zavode, poznam pa natančneje našo največjo domačo zavarovalnico »Vzajemno«, ki ima po celi Sloveniji razporedeno gosto mrežo zaupništva. Če kdaj, tako danes ne odgovarja ta veliki kader zastopnikov svoji nalogi. Nerazumljivo mi je, kako morejo biti zavarovalni poverjeniki in zaupniki tako brezbrzični, da ne izbežajo prebivalstva iz obseidne vrednega spanja pravičnega. Poleg precejšnje provizije, ki jim pripada, bi morali vendar imeti toliko organizatorične sile, da bi sklicevali od časa do časa shode in sestanke ter razložili ljudstvu položaj, v katerem se nahaja. In v interesu zavarovalnih družb samih je, da si nastavijo poleg zavarovalnih potnikov gotovo število več ali manj strokovno izvežbanih predavateljev, ki bi prirejali po farah shode in sestanke ter ljudstvu dopovedali bližino in veličnost nevarnosti, ki jim grozi neprestano in od vsepovsod. Zdi se, da se zavarovalnice boje tistih mesečnih izdatkov, ki bi se rentirali gotovo v najkrajšem času.

Naloga vlade pa je, da bi gnotno podpirala propagando za zavarovanje. Če ima poljedelsko ministrstvo kredite za drug: manj pomembne ustanove, naj bi vzdrževalo ali podpiralo tudi deseterico zavarovalnih predavateljev in organizatorjev. Koristi, ki bi jih imel od tega kmet, so zelo velike.

Anton Pevco:

Zlato v gnojnici.

I.

Odrasla goved proizvaja za dan okroglo 10 litrov gnojnice ali na leto 3 do 4 kubične metre (3.000—4.000 l). Takoj rveža skalina vsebuje po dr. Stutzerju pri govedu 1—1½%, pri konjih in ovcah 1½%

in pri prašidih okroglo pol odstotka dušika; gnojica iz gnojnicnih jam vsebuje v švici 8/8 do 9/29 odstotka, na Danskem 0/9 do 0/50 odstotka dušika, povprečno pa smemo računati z 0/2% ali na 1000 litrov gnojnice 2 kg dušika. Goved nam torej daje na leto 6—8 kg čistega dušika v primerno dobro hranjeni gnojnici, ki pri ceni 400 K za 100 kg apnenega dušika (z okroglo vsebino 18% čistega dušika) izkazuje vrednost 132 do 176 kron na leto ali pri 10 glavah goveje živine 1320 do 1760 kron na leto in v 10 letih pri 10 glavah govedi 13.200 do 17.600 K, torej vsoto, katero bi se pri današnji draginji si vsak živinorejec mogel napraviti najvzornejšo gnojnično jamo. Neumen in zapravljiv se more imenovati vsak kmet, ki danes še nima gnojnične jame!

Toda morebiti bi se gornja vsota enemu ali drugemu kmetškemu gospodarju vendarle zdela prenizka, da bi posvetil več pozornosti zbiranju gnojnice. Preglejmo zato kako se gnojica obnese na poljih in travnikih na podlagi praktičnih preizkušenj, ki jih napravljajo kmetije po svetu — kratko in s suhim številkami:

a) Šest let trajajoči preizkusi (1897 do 1902) na travnikih kmetijske šole v Rütli v Švici izkazujejo tak-le uspeh:

Gnojilo	Šteta kosa na 1 a 4000 m. letno vsebnost strela
Negnojeno	72.9
Gnojica in fosforna kislina	109.2
Gnojica sama	95.0
Fosforna kislina in kalij	99.2
Kalij	92.6
Fosforna kislina (SP)	75.1

Fosforna kislina se je dodajala v obliki superfosfata, Tomasove žindre in pa kostne moke, kalij pa v obliki kainita. Kot najboljšo se je izkazalo gnojenje z gnojico in fosforno kislino skupaj. Po drugi strani se pa razvidi iz gornje tabele, da nadkrijuje gnojica sama rase učinek vsakega umetnega gnojila in da bi bilo bolj pametno kupovati za gnojenje travnikov gnojico od sosedov, ki jo sedaj še pustijo odtekati na cesto, kakor kupovati slabše učinkujoča, toda znatno dražja umetna gnojila.

b) Iz letnega poročila za l. 1917. rveze Švedskih kmetijskih društev (po naše Kmetijskih podružnic) navajam povprečni donos 6 preizkušeni gnojenja krompirja:

Gnojilo	Šteta kosa na 1 a 4000 m. letno vsebnost strela
Negnojeno	244
300 kg superfosfata	245
12.000 kg gnojnice	268
300 kg superfosfata in 12.000 kg gnojnice	273
300 kg superfosfata, 300 kg št. solitra, 100 kg kalija	268

Iz letnega poročila za l. 1916. iste rveze navajam povprečni donos krompirja na kmetijski šoli v Slangerup in na posestvu Manderupgaard. Uporabljalo se

je 30 mešanic različnih gnojil z namenom, da se dozna kako različna gnojila učinkujejo na končno kakovost krompirja (sadu) — vendar nas zanima predvsem donos in učinek na kakovost zaenkrat prezrem, ker razlike itak ni bilo velike. V nastopni tabeli označene številke znamenajo povprečni donos z obdelave posestev na hektar.

Gnojilo	Skupni donos krompirja na hektar metričnih stebel
Negnojeno	162
400 kg čiliskega solitra	173
400 kg 18% nega superfosfata	156
300 kg 37% nega kalijevega gnojila	168
Čilski soliter, superfosfat in kalij	192
Gnojnica, 30.000 kg	176
Gnojnica in 400 kg superfosf.	193
Hlevski gnoj, 40.000 kg, navadni, mešani	163
Hlevski gnoj in 400 kg čil. solitra	183
Hlevski gnoj in 400 kg superfosfata	185
Hlevski gnoj in 300 kg kalij. gnojila	188
Hlevski gnoj in čilski soliter, superfosfat, kalij	243

V obeh primerih je gnojnica sama dala večji donos kot različna druga gnojila sama zase in kot posebnost iz spodnje tabele je omeniti, da je 30.000 kg gnojnice dalo na ha povprečno 13 meterskih stotov več krompirja kot 40.000 kg hlevskega gnojila (na Slangerupu znaša razlika donosa v prid gnojnice 12 met. stotov in na Manderupgaardu 13 met. stotov).

c) Iz letnih poročil za l. 1918. in 1919. iste zveze povzamem nastopno tabelo o učinku gnojnice pri gnojenju različnim

drugim poljskih pridelkom — vse velja vedno na hektar.

Gnojilo	Skupni donos na hektar metričnih stebel	
	steva	slaba
1. Pšenica, ozimna		
200 kg superfosfata, 100 kg kalijevega gnojila	19'20	46'60
200 kg superfosfata, 16.000 kg gnojnice	29'80	44'00
200 kg superfosfata, 100 kg kalija, 100 kg n. solitra	28'60	50'20
200 kg superfosfata, 32.000 kg gnojnice	30'40	55'40
2. Ječmen, jari		
Negnojeno	31'00	36'66
10.000 gnojnice	34'66	40'66
3. Oves		
Negnojeno	21'40	32'60
10.000 gnojnice	23'00	37'00
4. Pesa		
50 voz hlevskega gnojila, 200 kg superfosfata, 100 kg kalija		640
Hlevski gnoj, 200 kg superfosfata, 15.000 kg gnojnice		675
Hlevski gnoj, 200 kg superfosfata, 100 kg kalija, 200 kg n. solitra		677
Hlevski gnoj, 200 kg superfosfata, 30.000 kg gnojnice		700
5. Detelja, sveža, zelena		
200 kg superfosfata, 100 kg kalijevega gnojila		43
200 kg superfosfata, 16.000 kg gnojnice		47
200 kg superfosfata, 100 kg kalija, 100 kg n. solitra		47
200 kg superfosfata, 32.000 kg gnojnice		53

Te številke in tabele se bodo zdele marsikateremu kmetovalcu neumne in jih bo le površno prelet z očmi: danski kmet jih je navajen in se iz njih uči, ker so ne-

oporekljivi dokazi in mu jih nudijo vedno vse kmetijske šole in vsa stanovska strokovna društva — kjer nasprotno našemu kmetu ne nudijo, razen političnih nauk; nič podobnega naše kmetijske šole in ne naše kmetijske podružnice kot edine stanovske strokovne organizacije.

Toda nas zanima predvsem, kakšno denarno vrednost ima gnojnica v praksi. Tabela IV. pravi, da se iz 16.000 kg gnojnice (200 kg superfosfata in 16.000 kg gnojnice) more dobiti več pridelka za 10.60 met, stotov ali 1060 kg ozimne pšenice, ki pri današnji ceni 10 K za kg predstavlja vrednost 10.600 K. Če računamo, da nam da ena krava 3000 do 4000 kg gnojnice na leto, izvira torej 16.000 kg gnojnice od 4 do 5 krav oziroma glav odrasle govedi in je tedaj letna množina gnojnice od vsake krave vredna 2150—2650 K ali pri 10 glavah govedi v 10 letih 215.000—265.000 K. Dvestopetnaest tisoč do dvestopetinaestdesettisoč kron pa tudi pri današnji majhni vrednosti našega denarja niso mačkine solze! Če bi sedaj dačunali, koliko tisoč živinorejcev v Sloveniji še danes nima gnojnih jam, bi spravili vkup ne le milijone, marveč milijarde kron, ki se cedijo po vaških cestah in potih, ne da bi se jih kdo usmilil, pobral in spravil v blago narodnega premoženja. Dr. Stutzer omenja v svoji najnovejši knjigi o gnojenju, da se Kitajcu ne moreš bolj zameriti, kakor če kot gost ne odpraviš svojo »ta veliko potrebo« na njegovi nočni posodi, ker na Kitajskem so razni gnojilni odpadki (tudi iz nočnih posod) vsakdanje tržno blago, ki ga meščani prinesejo na trg in prodajajo ali zamenjajo s kmeti in vrtnarji. — Ali niso Kitajci v tem oziru bolj umni in bolj varčni gospodarji kot naši živinorejci, ki puščajo kar cele tisoče kilogramov gnojnice prehajati v nič — na drugi strani pa tarnajo, kako težko je kolikortoliko dobro izhajati pri kmetovanju. V gnojnici najdeš zlato!

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	12. sept.	1.7. sept.	19. sept.
	K v	K v	K v
ameriški dolar	212 —	219 —	208 —
avstrijska krona	— —	— —	— 15
čehoslovaška krona	— —	— —	— —
angleški funt	— —	800 —	— —
francoski frank	16 32	— —	— —
italijanska lira	— —	9 —	9 —
bolgarski lev	1 55	1 52	— —
carski rubel	— 20	— —	— 19
grška drachma	— —	— —	— —
nemška marka	2 10	2 10	2 06
rumunski lej	2 16	2 12	— —
švicarski frank	— —	— —	— —
poljska marka	— —	— —	— —
mažarska krona	— —	— —	— —

g Strahovit padec vrednosti našega denarja. Odkar obstoji naša država še ni bila naša krona tako malo vredna kot pretekli teden. Ker je padla vrednost naših kron, je pa rastla vrednost tujemu denarju. Tako n. pr. je prišel dolar že na 240 kron in še več. Finančni minister liberalcev dr. Kumanudi se je končno zmajal in sklical sejo gospodarskih strokovnjakov, s katerimi se je posvetoval, kako dvigniti vrednost našemu denarju. Napravili so več

sklepov, med temi tudi ta, da se špekulanti na borzah, ki tako nesramno navijajo cene tujemu denarju, kaznujejo s smrtjo. Tega so se špekulanti malo ustrašili, vsled česar je padel dolar na 220 K. S tem je vprašanje o dvigovanju vrednosti denarja tudi rešeno. Tako vsaj misli, kakor se vidi, finančni minister dr. Kumanudi, ki je odšel v Makedonijo agitirati za liberalno stranko, namesto da bi se briga za državne finance. Neodvisno zagrebško glasilo »Trgovac« se bavi na uvodnem mestu s strahovitim padcem našega denarja, ki je nastopil ravno v času, ko se morajo izvršiti največja plačila za naročeno in dobavljeno blago. »Trgovac« pravi, da je bila dolžnost finančnega ministra takoj v začetku padanja našega denarja poiskati temu vzrok in ukreniti vse potrebno. Namesto tega pa je ta zastopnik svoje stranke in nevednež na stolici ministra financ skupaj z večino svojih ministrskih tovarišev odšel na letovišča ali na agitacijsko potovanje, državo pa je prepustil usodi. Še več, on je s svojimi nepremišljenimi govori v Splitu in danimi izjavami ta padec še pospešil; on je ubil tudi poslednjo vero v vrednost našega denarja. V vprašanju narodnega premoženja čaka na usodo, ne-

spreten pri izražanju svojih misli, začetnik brez preizkušenega znanja, v teh dneh ne more in ne sme niti trenutek več ostati na stolici onega ministrstva, od katerega znanja in uspevanja je tudi edino odvisna naša samostojnost, naša državna premoč in naš gospodarski obstoj. Mere, ki jih podvzema sedaj, bi morale veljati že zdavnaj. Glavni vzrok padca našega denarja leži v slabem in popolnoma krivem gospodarstvu vlade. Vzemimo samo neprestane osramotitve v naši zunanji politiki: Koroška, D' Annunzio, Baranja, luka Baroš, Albanija itd., to so udarci, ki zmanjšujejo zaupanje v našo moč in v naš denar.

g Vrednost dinarja. Kako so postopali in postopajo z našo krono razni liberalni finančni ministri v Belgradu, naj služijo sledeči podatki: Od novembra 1918 do 18. marca 1919 je bil vreden dinar 2 K; od 19. marca do 4. junija 1919 je bil vreden dinar 2 K 50 vin., od 5. junija 1919 do 31. dec. 1919 1 dinar 3 K 50 vin. in od 1. januarja 1920 je en dinar vreden 4 K. Tako so postopali v Belgradu z našo krono in jo počasi davili, čeprav je bila takrat krona vredna med poštenjaki toliko kot dinar. Toda krono so hoteli ubiti na vsak način brez privolitve ljudstva na račun revežev.

eu je zavarovalnica bistveno pripomogla do sape. Malo pomoči od drugod, in kmalu so bili izbrisani glavni sledovi požara, v 3—4 mesecih je stalo na pogorišču vse novopostavljeno, sezidano in z opeko krito. To seveda pred vojno. Smelo pa trdim, da zavarovalnice zoper požarno škodo danes niti daleko ne dosegajo svojega namena. To mojo trditev naj si zapomni na eni strani zavarovalnice, na drugi strani pa kmetije; sedanjega stanja so namreč krive i zavarovalnice i kmetije sami. Preidem koj h dokazovanju in prosim za oproščenje na obeh straneh, če bom morda zapisal kako ostro besedo: Upravičena je namreč in hoče doseči ozdravljenje zavarovalnega vprašanja zoper požar, kar bo koristilo zavarovalnim družbam kakor tudi tistim nesrečnejem, ki jih bo obiskala prej ali slej nesreča, katere se kmet boji najbolj.

Kje pa danes šepa zavarovanje zoper požar? V glavnem v eni sami točki: Spričo sedanje velikanske draginje, spričo ogromnega padca vrednosti našega denarja je slovenski kmet zoper požar daleč preizkušeno zavarovan. Ako mora plačati kmet danes svoje potrebščine najmanj sedemdesetkrat predrago, potem sledi iz tega, da bi moral zvišati zavarovalnino proti požaru najmanj sedemdesetkrat, ako se za slučaj požara noče postavljati v nevarnost, da bo prejel za pogorela gospodarska poslopja, ki so vredna v današnji valuti 200.000 K, ubogih par tisoč kron zavarovalnine. Dan na dan beremo po časopisih o večjih ali manjših požarih, vsa poročila pa izzvene na koncu v jadikovanje, da je škoda ogromna, zavarovalna vsota pa tako nizka, da ni niti omembe vredna. Zato vlada in usmiljena srca: Pomagajte, pomagajte, pomagajte! In v resnici pomaga vlada, pomagajo usmiljena srca, vsa pomoč pa je kakor kaplja v morju. Na pogoriščih rasto počasi nova poslopja: opeka je draga, les drag, delavci dragi, kaj zaleže par tisočev, ko bi jih bilo treba sto in čez!

Enega pa se ne spomni nihče. Načela namreč: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal! In ta samopomoč ne obstoji v ničemer drugem kot v tem, da se vsak posamezni kmet zave, kaj se pravi pogoreti danes, ko stane en ameriški dolar čez 220 kron! Kdor premisli, kako nizko stoji danes vrednost našega denarja, ta se bo menda zbudil iz svojega ždenja in spanja v zapečku ter šel in zvišal svoje zavarovanje zoper požar ne za par tisoč kron, marveč za deset in stotisoče. Vem, da bo prišla ta ali ona nerga, češ: kdo pa bo plačeval visoke premije? Je sicer precej resnice o tem, vendar bom odgovoril z enim samim primerom, ker so mi razmere v moji fari popolnoma poznane: Polgrunfarji, katerih gospodarska poslopja so vredna danes najmanj od 100—200.000 K, so zavarovani zvečino tako nizko, da plačujejo letno komaj 40—60 kron zavarovalne premije. In med temi so ljudje, ki vendar dobe še kak tisočak v roko! Da bi potem šli in zvišali zavarovalnino zoper požar današnjemu položaju sorazmerno, jim ne pride niti na um! An vendar bi danes v Sloveniji ne smelo biti kmeta, ki bi bil zavarovan za manjšo vsoto, kot pa ji odgovarja 1000 krona premija. Posebne važ-

nosti je to še pri odmeri davka za osebno dohodnino. Tozadevni zakon določa kot znano, da se štejejo premije za zavarovanje zoper požar med stroške. Ta zakon, ki danes kmeta tepe najbolj, je v tem oziru pravičen, ker kmeta štiti in pospešuje zavarovanje. Iz navedenega sledi nujno, da je skrajni čas, da se zgane slovensko kmetisko prebivalstvo in da zahteva samo od sebe bistveno povišanje zavarovanja zoper požarno škodo. Spomnil bi na tem mestu na razglas pokrajinskega namestništva, ki ga je prineslo časopisje pred kratkim in ki veli, da se vlada pri podeljevanju podpor ne bo ozirala na tiste, ki se po lastni krivdi niso zganili in ob pravem času zvišali zavarovanja do odgovarjajoče višine. Ta razglas pokrajinskega namestništva je nepregledne gospodarske važnosti, je dobro hoteč, a koliko je bravcev »Domoljuba« in drugih časopisov, ki so si ga vzeli do srca?! Prebrali so ga, morda še ne, nato pa vrgli časopis v miznico, — in mirna Bosna! V tem pogledu je zlasti potrebna samostojnost. Zato: kmetije, zganite se ob dvanajsti uri in nenadoma zvišajte zavarovalnino, da ne bo prepozno, kot je bilo prepozno za številne letošnje pogorelce!

Iz sedaj navedenega je jasno razvidno, kako zelo je kriva sedanjega kritičnega stanja zavarovanja zoper požar lastna brezbržnost kmetov samih. Sedaj pa še par besedi o krivdi zavarovalnih družb samih. V mislih imam seveda vse te zavode, poznam pa natančneje našo največjo domačo zavarovalnico »Vzajemno«, ki ima po celi Sloveniji razpredeno gosto mrežo zaupništva. Če kdaj, tako danes ne odgovarja ta veliki kader zastopnikov svoji nalogi. Nerazumljivo mi je, kako morejo biti zavarovalni poverjeniki in zaupniki tako brezbržni, da ne izbežajo prebivalstva iz obsodbe vrednega spanja pravičnega. Poleg precejšnje provizije, ki jim pripada, bi morali vendar imeti toliko organizatorične sile, da bi sklicevali od časa do časa shode in sestanke ter razložili ljudstvu položaj, v katerem se nahaja. In v interesu zavarovalnih družb samih je, da si nastavijo poleg zavarovalnih potnikov gotovo število več ali manj strokovno izvežbanih predavateljev, ki bi prirejali po farah shode in sestanke ter ljudstvu dopovedali bližino in velikost nevarnosti, ki jim grozi neprestano in od vsepovsod. Zdi se, da se zavarovalnice boje tistih mesečnih izdatkov, ki bi se rentirali gotovo v najkrajšem času.

Naloga vlade pa je, da bi gmotno podpirala propagando za zavarovanje. Če ima poljedelsko ministrstvo kredite za drugo manj pomembne ustanove, naj bi vzdrževalo ali podpiralo tudi desetorico zavarovalnih predavateljev in organizatorjev. Koristi, ki bi jih imel od tega kmet, so zelo velike.

Anton Pevc:

Zlato v gnojnici.

I. 1917. leto.

Odrasla goved proizvaja na dan okroglo 10 litrov gnojnice ali na leto 3 do 4 kubične metre (3.000—4.000 l). Takoj sveža scalina vsebuje po dr. Stutzerju pri govedu 1—1½%, pri konjih in ovcah 1½%

in pri prašičih okroglo pol odstotka dušika; gnojnica iz gnojničnih jam vsebuje v Švici 8:08 do 0:29 odstotka, na Danskem 0:09 do 0:50 odstotka dušika, povprečno pa smemo računati z 0:2% ali na 1000 litrov gnojnice 2 kg dušika. Goved nam torej daje na leto 6—8 kg čistega dušika v primerno dobro hranjeni gnojnici, ki pri ceni 400 K za 100 kg apnenega dušika (z okroglo vsebino 18% čistega dušika) izkazuje vrednost 132 do 176 kron na leto ali pri 10 glavah goveje živine 1320 do 1760 kron na leto in v 10 letih pri 10 glavah govedi 13.200 do 17.600 K, torej vsoto, katero bi še pri današnji draginji si vsak živinorejec mogel napraviti najvzornejšo gnojnično jamo. Neumen in zapravljiv se more imenovati vsak kmet, ki danes še nima gnojnične jame!

Toda morebiti bi se gornja vsota enemu ali drugemu kmetiskemu gospodarju vendarle zdela prenizka, da bi posvetil več pozornosti zbiranju gnojnice. Pregledmo zato kako se gnojnica obnese na poljih in travnikih na podlagi praktičnih preizkušenj, ki jih napravljajo kmetje po svetu — kratko in s suhimi številkami:

a) Šest let trajajoči preizkusi (1897 do 1902) na travnikih kmetijske šole v Rütli v Švici izkazujejo tak-le uspeh:

Gnojilo	Škopi donos susa in vlaga na hektar metniških stebel
Negnojeno	72.9
Gnojnica in fosforna kislina	110.2
Gnojnica sama	95.0
Fosforna kislina in kalij	89.2
Kalij	82.6
Fosforna kislina (SP)	78.1

Fosforna kislina se je dodajala v obliki superfosfata, Tomasove žlindre in pa kostne moke, kalij pa v obliki kainita. Kot najboljše se je izkazalo gnojenje z gnojnico in fosforno kislino skupaj. Po drugi strani se pa razvidi iz gornje tabele, da nadkričuje gnojnica sama zase učinek vsakega umetnega gnojila in da bi bilo bolj pametno kupovati za gnojenje travnikov gnojnico od sosedov, ki jo sedaj še pustijo odtekati na cesto, kakor kupovati slabše učinkujoča, toda znatno dražja umetna gnojila.

b) Iz letnega poročila za l. 1917. zveze Sjaellandskih kmetijskih društev (po naše Kmetijskih podružnic) navajam povprečni donos 6 preizkušenj gnojenja krompirja:

Gnojilo	Škopi donos krompirja na hektar metniških stebel
Negnojeno	244
300 kg superfosfata	245
12.000 kg gnojnice	268
300 kg superfosfata in 12.000 kg gnojnice	273
300 kg superfosfata, 300 kg čil. solitra, 100 kg kalija	268

Iz letnega poročila za l. 1916. iste zveze navajam poizkuse gnojenja krompirja na kmetijski šoli v Slangrup in na posestvu Manderupgaard. Uporabljalo se

je 30 mešanic različnih gnojil z namenom, da se dozna kako različna gnojila učinkujejo na končno kakovost krompirja (sadu) — vendar nas zanima predvsem donos in učinek na kakovost zaenkrat prezrem, ker razlike itak ni bilo velike. V nastopni tabeli označene številke znamenajo povprečni donos z obeh posestev na hektar.

Gnojilo	Številni donos krompirja na hektar metričnih stebel
Negnojeno	162
400 kg čiljskega solitra	173
400 kg 18% nega superfosfata	156
300 kg 37% nega kalijevega gnojila	168
Čilski soliter, superfosfat in kalij	192
Gnojnica, 30.000 kg	176
Gnojnica in 400 kg superfosf.	193
Hlevski gnoj, 40.000 kg, navadni, mešani	163
Hlevski gnoj in 400 kg čil. solitra	183
Hlevski gnoj in 400 kg superfosfata	185
Hlevski gnoj in 300 kg kalij. gnojila	188
Hlevski gnoj in čilski soliter, superfosfat, kalij	243

V obeh primerih je gnojnica sama dala večji donos kot različna druga gnojila sama zase in kot posebnost iz spodnje tabele je omeniti, da je 30.000 kg gnojnice dalo na ha povprečno 13 meterskih stotov več krompirja kot 40.000 kg hlevskega gnojila (na Slangerupu znaša razlika donosa v prid gnojnice 12 met. stotov in na Manderupgaardu 13 met. stotov).

c) Iz letnih poročil za l. 1918. in 1919. iste zveze povzamem nastopno tabelo o učinku gnojnice pri gnojenju različnim

drugim poljskih pridelkom — vse velja vedno na hektar.

Gnojilo	Številni donos na hektar metričnih stebel	
	stara	mlada
1. Pšenica, ozimna		
200 kg superfosfata, 100 kg kalijevega gnojila	19'20	46'60
200 kg superfosfata, 16.000 kg gnojnice	29'80	44'00
200 kg superfosfata, 100 kg kalija, 100 kg n. solitra	28'60	50'20
200 kg superfosfata, 32.000 kg gnojnice	30'40	55'40
2. Ječmen, jari		
Negnojeno	31'00	36'66
10.000 gnojnice	34'66	40'66
3. Oves		
Negnojeno	21'40	32'60
10.000 gnojnice	23'00	37'00
4. Pasa		
50 voz hlevskega gnojila, 200 kg superfosfata, 100 kg kalija		640
Hlevski gnoj, 200 kg superfosfata, 15.000 kg gnojnice		675
Hlevski gnoj, 200 kg superfosfata, 100 kg kalija, 200 kg n. solitra		677
Hlevski gnoj, 200 kg superfosfata, 30.000 kg gnojnice		700
5. Detelja, sveža, zelena		
200 kg superfosfata, 100 kg kalijevega gnojila		43
200 kg superfosfata, 16.000 kg gnojnice		47
200 kg superfosfata, 100 kg kalija, 100 kg n. solitra		47
200 kg superfosfata, 32.000 kg gnojnice		55

Te številke in tabele se bodo zdale marsikateremu kmetovalcu neumne in jih bo le površno pretel z očmi: danski kmet jih je navajen in se iz njih uči, ker so ne-

oporekljivi dokazi in mu jih nudijo vedno vse kmetijske šole in vsa stanovska strokovna društva — kjer nasprotno našemu kmetu ne nudijo, razen političnih nauk, nič podobnega naše kmetijske šole in ne naše kmetijske podružnice kot edine stanovske strokovne organizacije.

Toda nas zanima predvsem, kakšno denarno vrednost ima gnojnica v praksi. Tabela IV. pravi, da se iz 16.000 kg gnojnice (200 kg superfosfata in 16.000 kg gnojnice) more dobiti več pridelka za 10.60 met, stotov ali 1060 kg ozimne pšenice, ki pri današnji ceni 10 K za kg predstavlja vrednost 10.600 K. Če računamo, da nam da ena krava 3000 do 4000 kg gnojnice na leto, izvira torej 16.000 kg gnojnice od 4 do 5 krav oziroma glav odrasle govedi in je tedaj letna množina gnojnice od vsake krave vredna 2150—2650 K ali pri 10 glavah govedi v 10 letih 215.000—265.000 K. Dvestopetnaest tisoč do dvestopetnaestdesettisoč kron pa tudi pri današnji majni vrednosti našega denarja niso mačkine solze! Če bi sedaj dačunali, koliko tisoč živinorejcev v Sloveniji še danes nima gnojnih jam, bi spravili vkup ne le milijone, marveč milijarde kron, ki se cedijo po vaških cestah in potih, ne da bi se jih kdo usmilil, pobral in spravil v blago narodnega premoženja. Dr. Stutzer omenja v svoji najnovejši knjigi o gnojenju, da se Kitajcu ne moreš bolj zameriti, kakor če kot gost ne odpraviš svojo »ta veliko potrebo« na njegovi nočni posodi, ker na Kitajskem so razni gnojilni odpadki (tudi iz nočnih posod) vsakdanje tržno blago, ki ga meščani prinesejo na trg in prodajajo ali zamenjajo s kmeti in vrtnarji. — Ali niso Kitajci v tem oziru bolj umni in bolj varčni gospodarji kot naši živinorejci, ki puščajo kar cele tisoče kilogramov gnojnice prehajati v nič — na drugi strani pa tarnajo, kako težko je kolikortoliko dobro izhajati pri kmetovanju. V gnojnici najdeš zlato!

DENAR.

Vrednost tujega denarja.

Denar	12. sept.	1.7. sept.	19. sept.
ameriški dolar	212 —	219 —	208 —
avstrijska krona	— —	— —	— 15
čehoslovaška krona	— —	800 —	— —
angleški funt	— —	— —	— —
francoski frank	16 32	— —	— —
italijanska lira	— —	9 —	9 —
bolgarski lev	1 55	1 52	— —
carski rubel	— 20	— —	— 19
grška drabina	— —	— —	— —
nemška marka	2 10	2 10	2 06
rumunski lej	2 16	2 12	— —
švicarski frank	— —	— —	— —
poljska marka	— —	— —	— —
mažarska krona	— —	— —	— —

g Strahovit padec vrednosti našega denarja. Odkar obstoji naša država še ni bila naša krona tako malo vredna kot pretekli teden. Ker je padala vrednost naših kron, je pa rastla vrednost tujemu denarju. Tako n. pr. je prišel dolar že na 240 kron in še več. Finančni minister liberala dr. Kumanudi se je končno zmajal in sklical sejo gospodarskih strokovnjakov, s katerimi se je posvetoval, kako dvigniti vrednost našemu denarju. Napravili so več

sklepov, med temi tudi ta, da se spekulant na borzah, ki tako nesramno navijajo cene tujemu denarju, kaznujejo s smrtjo. Teža so se spekulantu malo ustrašili, vsled česar je padel dolar na 220 K. S tem je vprašanje o dvigjenju vrednosti denarja tudi rešeno. Tako vsaj misli, kakor se vidi, finančni minster dr. Kumanudi, ki je odšel v Macedonijo agitirati za liberalno stranko, namesto da bi se brigal za državne finance. Neodvisno zagrebško glasilo »Trgovac« se bavi na uvodnem mestu s strahovitim padcem našega denarja, ki je nastopil ravno v času, ko se morajo izvršiti največja plačila za naročeno in dobavljeno blago. »Trgovac« pravi, da je bila dolžnost finančnega ministra takoj v začetku padanja našega denarja poiskati temu vzrok in ukreniti vse potrebno. Namesto tega pa je ta zastopnik svoje stranke in nevednež na stolici ministra financ skupaj z večino svojih ministrskih tovarišev odšel na letovišča ali na agitacijsko potovanje, državo pa je prepustil usodi. Še več, on je s svojimi nepremišljenimi govori v Splitu in danimi izjavami ta padec še pospešil; on je ubil tudi poslednjo vero v vrednost našega denarja. V vprašanju narodnega premoženja čaka na usodo, ne-

spreten pri izražanju svojih misli, začetnik brez preizkušene znanja, v teh dneh ne more in ne sme niti trenutek več ostati na stolici onega ministarstva, od katerega znanja in uspevanja je tudi edino odvisna naša samostojnost, naša državna premoč in naš gospodarski obstoj. Mere, ki jih povzema sedaj, bi morale veljati že zdavnaj. Glavni vzrok padca našega denarja leži v slabem in popolnoma krivem gospodarstvu vlade. Vzemimo samo neprestane osramotitve v naši zunanji politiki: Koroška, D' Annunzio, Baranja, luka Baroš, Albanija itd., to so udarci, ki zmanjšujejo zaupanje v našo moč in v naš denar.

g Vrednost dinarja. Kako so postopali in postopajo z našo krono razni liberalni finančni ministri v Belgradu, naj služijo sledeči podatki: Od novembra 1918 do 18. marca 1919 je bil vreden dinar 2 K; od 19. marca do 4. junija 1919 je bil vreden dinar 2 K 50 vin., od 5. junija 1919 do 31. dec. 1919 1 dinar 3 K 50 vin. in od 1. januarja 1920 je en dinar vreden 4 K. Tako so postopali v Belgradu z našo krono in jo počasi davili, čeprav je bila takrat krona vredna med poštenjaki toliko kot dinar. Toda krono so hoteli ubiti na vsak način brez privolitve ljudstva na račun revežev.

CENE.

g Ljubljanski trg. Goveje meso II. vrste, dobre kvalitete 20—24 Kkg, prvovrstno volovsko meso 28—32 K. Telečje meso 18—22 K. Najvišja cena za slanino je 58 K za kg. Slanine na trgu zelo primanjkuje. Ker so izvozne tvrdke prenehale kupovati jajca, je prišlo na trg zadostno število jajc. Najvišja cena za jajce je 3 K kos. Solata najlepša glava 2 K kg. Najvišja cena za zelno glavo je 5 K kg, ohrovt 6 K kg. Kislo zelje 10 K kg, čebula 5 K kg. Moka št. 0 18 K kg, koruzna moka 12 K, koruzen zдроб 13 K, ajdova moka I. vrste 18 K, II. vrste 16 K, otrobi 6 K, kaša 12 K, ješprenj 12 K, fižol I. vrste 10 K kg, oves 8 K. S sadijem je trg stalno založen popolnoma zadostno; glede kakovosti kakor glede množine z domačim, štajerskim in predvsem banaškim blagom. Specerijsko blago ima sledeče cene: Kava Portoriko 106 K, Santos 74 K, Rio 56 K, sladkor v kockah 50 kron, v kristalu 46 kron, riž I. vrste 26 kron, II. vrste 22 kron, namizno olje 52 K, vinski kis 10 K liter, navadni 4 K liter, mleti poper 62 K kg, paprika najslabše vrste 60 K, najboljše 104 K, petrolej 18 K liter. Testenine I. vrste 28 K kg, II. vrste 24 K. Mleko 8 K liter.

g Cene v Belgradu. Goveje meso 7 din. 50 par, svinjsko meso 14 din., ovčje 7 din. 50 par, mast 18 din., špeh 14 din., suh špeh 14 din. za kg, mleko 2 do 2 din. 50 par, jajca 1 komad 50 par.

DAVKI.

g Davki. L. 1919 je bilo plačanih davkov za 65 milijonov, 625 tisoč dinarjev, l. 1920 za 143 milijonov, 555 tisoč dinarjev, l. 1921 pa znašajo že plačani davki 206 milijonov, 151 tisoč dinarjev.

ŽIVINA.

g Mariborski trg. Na zadnjem mariborskem semnju so bile cene živini za 1 kg žive teže sledeče: Debeli voli 14 do 18 K, poldebeli voli 11 do 15 K, plemenski voli 10 do 13 K, biki za klanje 7 do 11 K, debele klavne krave 12 do 16 K, plemenske krave 10 do 15 kron, molzne krave 7 do 11 K, breje krave 8 do 12 K, teleta 8 do 11 K, krave za klobasarje 5 do 7 K, plemenske svinje 28 K, svinje za zakol 26 do 30 K, mladi prašički 8 do 12 tednov stari komad 180 do 320 K, mladi prašički 8 do 12 tednov stari komad 350 do 600 K, mladi prašički 3 do 6 mesecev stari komad 420 do 900 K, eno leto stari prašički komad 1000 do 2100 K.

PROMET.

g Omejitve sprejemanja blaga na obmejni postaji Rakek. Za obmejno postajo Rakek je radi nakopičenega blaga do nadaljnjega ustavljeno sprejemanje blaga in sicer samo za krajevni promet. Izvzete so pošiljatve živine, živil in blaga, ki se hitro pokvari.

RAZNO.

g Stanje naše žetve. Letošnji pridelek žita se more vsled suhe zime in poletja računati kot srednji. Za pokritje domačih potreb imamo dovolj hrane, nekaj je bomo mogli tudi izvoziti.

Pšenica je v glavnem obrodila precej slabo, more se računati da znaša pridelek na katastrsko jutro okoli 6 metrskih stotov, kar bi odgovarjalo skupnemu pridelku okoli 12 milijonov metrskih stotov. Če se upošteva, da rabimo za seme okoli 2 milijona metrskih stotov, za prehrano našega prebivalstva okoli 9 milijonov metrskih stotov, potem nam bo ostalo pšenice za izvoz okoli 1 milijon metrskih stotov.

Pridelek ovsja je tako padel, da bomo najbrže navezani na uvoz ovsja. Ne samo, da je letošnji pridelek ovsja slab, ampak ga je bilo veliko manj posejanega in sicer vsled tega, ker je bilo prejšnja leta določena najvišja cena. — Koruza kaže srednji pridelek. Letošnji pridelek koruze računajo na 20 milijonov metrskih stotov. Ko se pokrije domača potreba, jo bo preostalo za izvoz okoli 4 do 5 milijonov metrskih stotov.

g Ljubljanski veliki semenj je bil zaključen dne 13. t. m. ob 6. uri zvečer. Naval občinstva zadnje dni je bil zelo velik, pa tudi trgovina more zaznamovati lepe uspehe. Vodstvo semnja poroča, da je obiskalo semenj 121 tisoč ljudi. Uspeh v trgovskem smislu je mnogo večji, kot se je mislilo prve dni. Uradno poročajo, da je bilo sklenjenih kupcij na semnju v skupni vrednosti 600 milijonov kron. Vsi, ki so izložili na semnju so bili z uspehom zelo zadovoljni. Mnogi od njih so izjavili, da bodo prihodnje leto izložili še več stvari in po možnosti v lastnih paviljonih. Uspeh tega semnja je bil tak, kot ni noben pričakoval, pa je z ozirom na to upravičeno pričakovanje, da bo ta semenj prihodnje leto uspel še bolje.

g Češkoslovaška namerava skleniti trgovsko pogodbo z Bolgarijo in sicer za 3 leta. V ta namen se prično med obema državama tozadevna pogajanja.

g Zakon o kmetijskih zadrugah. Poljedelsko ministrstvo je izdelalo načrt o kmetijskih zadrugah za vso državo. Vse zadruge bodo organizirane v skupni državni organizaciji. Pripravlja se tudi načrt zakona o zavarovanju gospodarskih poslopih in živine. Zakon bo varoval kmetijske koristi.

g Vinska trgovina poživja. Proda se le kaka malenkost za najnujnejšo potrebo. Vse čaka na razvoj vinskih cen novega pridelka, ki zori v goricah. Cena bo odvisna od kakovosti in množine novega blaga in od izvoza.

g Študijske podpore za agronome in veterinarje na domačih visokih šolah oddaja še dalje upravna komisija za agronomske in veterinarske fonde v Ljubljani in se je s tozadevnimi prošnjami obračati na njo ali pa na oddelek za kmetijstvo pokrajinske uprave v Ljubljani zadnji čas do 30. septembra t. l. Podpore za študij v inozemstvu oddaja ministrstvo za prosveto in so že vse došle prošnje za te državne štipendije predložene ministrstvu v Belgradu.

g Krediti za čebelarstvo. Ministrski svet je sklenil, da se da ministrstvu za poljedelstvo kredit 300 tisoč dinarjev za podporo čebelarским zadrugam in vsled pomanjkanja hrane za čebele pa 100 tisoč dinarjev posebej za nabavo neočiščenega sladkorja.

g Tobaka za cigarete smo letos pridelali toliko, da ga doma ne bomo mogli porabiti, ampak ga bomo še precej izvozili in sicer večinoma na Francosko.

g Vinska letina v Italiji bo letos slabša kot pa je bila lansko leto. Računajo, da bodo pridelali do 10 milijonov hektolitrov manj kot pa druga leta. Pač posledica suše!

g Sladkorno peso plačujejo na Češkem po 25 češkoslov. kron za metrski stot.

g Delavske plače so znižali v Italiji za 20 odstotkov.

g Tretji mednarodni kongres krščanskih zadržnikov se je vršil koncem avgusta v Curihi v Švici. Zastopanih je bilo 10 evropskih držav in sicer: Francija, Belgija, Italija, Češkoslovaška, Jugoslavija, Avstrija, Švica, Nemčija, Nizozemska in Madžarska. Ustanovili so krščansko združenje internacionalo, ki združuje razne zadruge in zadrugne zveze vseh vrst (konsumne, kreditne, proizvajalne itd.). Namen tej organizaciji je organizirati celokupno gospodarstvo vseh narodov na zadržnem temelju.

g Švica je prepovedala uvažati les za izdelovanje papirja, žagovno in slamo.

TRŽIŠČE NA DOLENJSKEM.

Ker sta »Domoljub« in »Slovenec« ožigosala nasilje naših samostojnešev, so v eni sapi zavržila vsa tri glasila jugoslovanskih bankirjev in verižnikov, t. j. »Kmetijski List«, »Slov. Narod« in »Demovinec« ter hitela univati samostojnega zamorca. Na pisarjenje teh državo podirajočih elementov tu kratek odgovor: Prvič: Ni res, da so bili prostori v posojilnihi hiši 15 let prazni; res pa je, da se je takoj, ko je bila hiša popravljena, vanjo preselilo Sl. Katol. Izobraževalno društvo, ki je imelo spodaj knjižnico in shrambo za garderobo, zgoraj pa dvorano za predstave. Šele tokom vojne, ko društvo ni moglo delovati, so se dali spodnji prostori v najem mizarju; zgornje prostore pa je hranilnica dala prostovoljno za šolo, da je s tem razbremenila občino ogromnih izdatkov za razširjenje šolskega posloja. V zahvalo za ta čin v korist občine so je sedaj občinski svetec izročili is lastne hiše. Da se pa hranilnica ni takoj preselila v svojo hišo, je vzrok ta, ker je bilo g. župniku kot tajniku delo olajšano, ker je imel hranilnični urad v svoji pisarni. Povdariti pa je treba, da je g. župnik prevzel tajništvo samo začasno, dotlej, da se dobi kaka druga zmožna oseba, ki bi vodila hranilnične posle. Gospod župnik je izjavil, da kadar on odloži tajništvo, se mora tudi hranilnica iseliti v svoje prostore. In ker se je sedaj dobila oseba, ki bi hranilnično tajništvo prevzela, se je hotela ista iseliti, pa so jej samostojneši prostore takorekoč ukradli. To je resnica, vse drugo zavijanje in laž.

Drugič: Ni res, da bi drugje ne bilo prostora za pošto; res pa je, da ima trgovec Prijatelj poleg šole skoro prazno hišico, ki ima za pošto mnogo pripravnih prostorov, kakor so oni v hiši hranilnice. Tudi bi ne bilo treba toliko popravila kakor v hiši hranilnice; razloček je samo ta, da so omenjeni prostori last samostojnega generala, ki je v Trzinu avanziral od ponižnega kramarja do trgovca s milijonskim premoženjem. Če bi n. pr. bil pri nas sklerikalenc obž. odbor in bi zapolnil g. Prijatelja te prostore, bi to ne bilo pravilno po mnenju samostojnih, in bi ne klicali na pomoč samo g. pokrajinskega namestnika ampak gotovo še vlado v Belgradu. Imeli ste in imate dvojno mero; eno za sebe, drugo za nas. Pregovor: Kar ne želiš, da bi drugi tebi storili, tudi ti drugim ne stori, vam je tu. — Vaše pisarjenje v ogabni naivnosti o avstrofilistvu in sušterijantstvu pa samo kaže, da ste ljudje iste branže, ki je v Avstriji poštni ljudje denuncirala za srbofilce, danes v Jugoslaviji pa denuncira iste ljudi za avstrofile; patriotizem ljudi vaše baše pa se sreči v izjemno reveža. Vaša pravica je sila, vaš Bog denar, vaša morala hinavščina.

Ravnosti.

Z IGA.

Poslanec Kušar je imel »velikanski« shod SKS na Igu. Govoril je proti avtonomiji, ker bi bilo potem šest držav v eni državi, te države bi pa ne mogle vzdrževati carinarnic, orožništva in vojaštva. Tega pa ni povedal, da je šlo lani in letos iz Slovenije čistega dobička 700 milijonov kron. Če bi bila avtonomija, kakor jo zahteva SLS, bi se pa naš denar porabil v naši deželi, za naše ceste, šole, elektrarne itd. — Ker so se vrnilo lžanci z zadnjega ljubljanskega živinskega sejma zelo nezadovoljni, ker valed prepovedi izvoza niso mogli prodati živine, je zagovarjal ministra Pucija. — Ljudje bi radi tudi kaj ališali o visokih davkih in kaj liberalno-samestojna vlada dela, da vrednost našega denarja trajno pada. Silno zanimivo bi bilo, če bi g. poslanec povedal, kako se dela z narodnim premoženjem, kako so podprli turške veleposestnike na račun kmeta, koliko bo kmet plačeval obresti za nameravano 17 milijardno državno posojilo, če bi vsaj nekoliko razgrnil korupcijo vladnih strank! O tem pa je g. narodni poslanec previdno molčal.

IZ SEMIČA.

Koncem vsakih velikih počitnic pada semiška dijaška zveza poročilo o svojem delovanju v preteklih počitnicah, tako tudi letos. Veselo znamenje je, da so vsi semiški dijaki (okrog 20 po številu) edini in vneti za vse dobro. Imeli so sedem sestankov, na katerih je bilo večkrat prav živahno, in ravno toliko predavanj. Predavali so o govorništvu in o osnutkih Orlovske zveze. Vodili so priprave za dijaški socialni tečaj v Semiču, sodelovali pri igri »Za pravdo in srce« dne 4. septembra pa so sami uprizorili dr. Česnikovo »Pogodbo« in O. Župančičev »Razgovor«, ki sta prav dobro uspela. Čisti odbitek je namenjen za nov oder v že dozidanem društvenem domu. — Bili so tudi v pomoč orlovskega naraščaja, ki prav dobro napreduje.

IZ IHANA.

Tudi nam ne prizanaša griza. Dne 9. t. m. je izdihnil svojo blago dušo Ivan Ložar. Bil je blag in miren deček. Naj počiva v Bogu!

METLIKA.

V naši okolici se širi med ljudmi griza, ki je zahtevala nekaj žrtve. Zato se varujte, da ne boste jedli sadja, ki je nevarno, in držite snago. — Tukajšnje katol. slov. prosvetno društvo oziroma dramatični odsek Orla je priredilo v nedeljo, 11. t. m., dve šaloigr: »Kmet Herod« in »Křemar pri zvitem rogu«, ki sta prav lepo uspeli. Onemu g. doktorju se lepo zahvalimo za podarjeni znesek in onemu gospodu iz Ljubljane, ki je pri Treh farah podaril metliškemu Orlu 100 K. Lepa hvala vsem udeležnikom fantovske predstave. — Pretekli teden nas je zapustil č. g. kaplan Jos. Klemenčič in na njegovo mesto je prišel č. g. Anton Oman iz Dobrave. A še večja žalost nas bo obiskala, ko se bomo mogli posloviti od svojega dobrega, vernega in obče znanega dobrega g. prokša, dekana in priorja n. v. r. č. g. V. Učaka, z njim bomo izgubele enega izmed delavnih mož in gospodov. Ostani dober in ne pozabi na Metlikol!

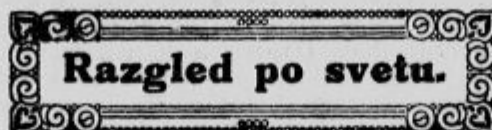
DAVČA.

Umril je 9. septembra t. l. na grizi posestnik Peter Jemec v 50. letu svoje starosti. Pogreb se je vršil v nedeljo, 11. septembra, jutraj ob obilni udeležbi davških župljanov in velikih sosednjih prijateljev pokojnikovih. Pokojnik je bil tih, mirna, blaga duša. Kaj je bila njegova gostoljubna hiša siromakom in tujcem ter vsem obiskovalcem, vedo le v nebesih. Zato se je ob njegovem grobu solzilo vsako oko. Posebno pa občuti njegovo pretrano izgubo davška soseska, ki si, odrezana po Italijanih od svoje stare župnije Novaki, ustvarja novo župnijo ter je v ta namen letos dozdala lepo novo župnišče, ki bo v kratkem pokrito in spomladni dovršeno. Kaj se pravi v sedanji draginji zidati veliko poslopje, ve vsakdo, in pokojnik je bil celemu podjetju glava ter prispeval zato sam iz svojega imetja nad polovico. Za njim žaluje dobra žena Polona, brat njegov g. Anton Jemec, župnik v St. Jakobu ob Savi, 85letni oče in mačeha, dve se-

stri in drugi obilni sorodniki ter vsi sosedje in obilni prijatelji njegovi. Blagi Peter! Sveti Ti večna luč!

IZ SEMIČA

se nam pritočujejo, da morajo stranke čakati po par ur v občinski hiši na župana, preden pride iz svoje gostilne in mesarije. Ravno tako je s občinskimi sejami. Župan naj se zaveda, da je za občane najpreje župan in potem šele gostilničar in da ni nikjer zapisano, da si mora vsaka stranka, preden opravi pri županu svoje posle, najpreje oplakniti grlo v njegovi gostilni.

Politične.

p Sijajen shod Ljudske stranke se je vršil na Raki 11. t. m. Poročal je poslanec Sušnik.

p Zločin bi bil z naše strani, da mi podpiramo narod, kateri nam je povzročil toliko zla... Udarite Italijana po žepu in zadenete ga v živol itd. Tako kliče Narodna obrana v Ljubljani in v tej Občuni imajo prvo besedo liberalci. V istem hipu pa sedi v Pulju pri banketu liberalni mogotec dr. Krstelj, podpisuje pogodbo, po kateri dobe Italijani pravico do ribolova po vsem našem obrežju ter navdušeno napija italijanski kulturi in ljubezni!

p Minister Pucelj dan zadnevom piše o svojih »uspehih« za kmete. Čudni morajo biti ti uspehi, ko moramo vsak dan globlje v žepe segati.

p Nov volilni red bo predložila vlada narodni skupščini. Prirejen bo tako — kakor se govori — da bodo tiste stranke, ki so organizirane po celi državi imele prednost, to se pravi, da bodo imele večino poslancev brez ozira na to, koliko glasov bodo dobile. Na ta način mislijo sedanji mogotci obdržati sebe na krmilu, ker liberalno-demokratska stranka je organizirana po celi državi, radikalna pa tudi hiti, da si povsod nabere pristašev. Samostojneži se bodo priklopili srbski radikalni stranki in bi se s tem rešili. Obenem pa hočejo na ta način oslabiti stranko zemljoradnikov v Srbiji, radičevce na Hrvaškem in Ljudsko stranko v Sloveniji, ker so jim te stranke najbolj nevarne. — Kakor se vidi, se bliža za vladajoče stranke huda nevihta, drugače bi se ne posluževali takih sredstev, ki ne vzdrže ene volilne dobe.

Značilno je, da samostojni minister Pucelj izjavlja po hrvaških listih: »Ponavljam, da mi iz SKZ ne moremo in ne smemo prav nikjer nastopiti proti demokratom (liberalcem).« Iz tega se vidi, Samostojneži so torej tako navezani na liberalce, da niti v tem položaju, ko je že cela država na jasnem, da so liberalci pravi grobokopi vsega našega gospodarstva in vse naše državne uprave, ne smejo nastopiti proti njim — prav nikjer. Kmet se zagrinja v dolgove po zaslugi liberalnega gospodarstva, tega mnenja je danes celo srbska javnost, naši samostojneži pa ne smejo nastopiti proti njim. Ali je to »samostojnost«?

p Število ministrov bodo znižali na 12, zato pa bo vsak dobil svojega stalnega namestnika. To bodo takozvani državni

podtajniki. Tako smo plačevali doslej 18 ministrov, zdaj jih bo pa 24. Zakaj pa ne, saj imamo denar.

p Radikalna stranka se vedno bolj oddaljuje od liberalcev, ki so s svojo strankarsko in podkupljivo upravo pritirali državo na rob prepada. Sam g. Nikola Pašić predsednik radikalne stranke in ministrski predsednik, je izdal proglas, v katerem se opravičuje, zakaj da je moral skupaj z demokratji (liberalci), na drugi strani pa radikalna stranka mirno gleda in na tistem odobrava, kako njen član Stojan Protić izpodkopa demokratom temelje. Demokrati so v veliki zadregi in radikalci spretno izrabljajo to zadrego: zahtevajo, da morata Pribičević in finančni minister odstopiti ter notranje in finančno ministristvo prepustiti radikalom. Najbolj klaverno vlogo pri tem igrajo samostojneži. Zavedajo se, da v Sloveniji nič ne pomenijo, in da ostanejo pri koritih, se morajo nasloniti na kako večjo srbsko stranko. — Dosedaj so bili pri liberalcih. Kakor hitro so pa začutili, da je liberalno-demokratska barka v nevarnosti, so jo začeli zapuščati in se laskajo radikalom. Vendar nečejo vseh mostov za sabo podreti — zakaj človek obrača, Pribičević pa obrne, si mislijo — in zato obenem izjavlja Pucelj, da ga vežejo z liberalci tesne vezi.

p Stranka zemljoradnikov se po Srbiji silno širi na račun demokratsko-liberalne in radikalne stranke.

p Gospod Spalajković. Teden dni je tega, kar je priobčilo naše časopisje brez dostavka važen zunanje političen dopis iz Zeneve pod zaglavjem: Albanija in Zveza narodov. Vodilni listi vseh strank so važnost tega dopisa prezrli. Ker pa zasluži par pripomb, ga prinašamo v celoti; glasi se:

Zeneva, 10. sept. Pri posvetovanju Zveze narodov je izrazil delegat Jugoslavije Spalajković svoje zadovoljstvo nad tem, da je svet Zveze narodov odklonil pečati se z vprašanjem Albanije, zakaj to vprašanje ne spada v pristojnost Zveze narodov, ampak v pristojnost vrhovnega sveta. Albanija je bila sploh prezgodaj sprejeta v zvezo narodov. Albanija še ni niti država, saj nima niti vlade, niti mej in dela Zvezi narodov same sitnosti. (!!!) Zveza narodov naj bi se rajši ne vtikala v zadeve Albanije. Govor Spalajkovića je zadel na protest predsednika in je povzročil, da je izjavil Balfour, da bi trpel ugled sveta Zveze narodov, če bi se zadržanje sveta v albanskem vprašanju kritiziralo v tej formi.

Tako torej! Gospod Spalajković je zastopnik naše države v odboru »Zveze narodov«, kar je vsekakor zelo važno vnanje politično mesto. In za Jugoslavijo, ki nima pravega zaupanja zunanjega sveta (valuta!), ki doživlja na polju vnanje politike neprestane poraze (Koroška, Prekmurje, Baranje, Rapal!) in sramotne škandale (Amerika!), desetkrat važno. Ako že nima jo ljudje, ki zastopajo našo državo in naše koristi napram zunanjemu svetu, tiste strokovne izobrazbe in tiste politične ter diplomatske spretnosti, ki je prvi predpogoj za taka vелеvažna opravila, bi morali imeti še vsaj en malce takta, izobrazbe in olike! Če je namreč govoril gospod Spalajković v imenu Jugoslavije v Zenevi pri seji Zveze

miru s albanskim vrahanju na tak način kao nekoje ne-vedeno poručilo, ne praviti se ludima, da je pošao predvoditi vojske koje Anglija Balfour, svetovno znameniti pacifist (miroljub) uopće niti Spaljakovića govora najstrožiji upovori. Tudi većina Spaljakovićevih besedi je pogrešna; vendar nas to zanekrat ne zanima, poudarimo le, da bi bil Slovek, ki bi svojo državo pred vsem svetom spravil v tako sravnato, kot je to storil s svojim surovim nasprotnikom v Domov g. Spaljaković z Jugoslavije, za svetni ali slišenemu mestu za vse naše čine enostrano onemogočen in že davno hrabrovo odklopan. Beograd se seveda ne sme smalenković se zmeni. — Ima razsvetlila — G. Spaljaković to sedel mirno v Domov svet bo stregel, majeval, razsvetlila v Jugoslavijo padla. —

V tili naše države je zelo malo smrdljivega gnoja; poseben v oddelku za razna-
nje odpadov. Treba je, da vsi prebivalci so-
bno, primamo na vilo in blav čistimo, ker
se sicer nadišimo prej ali slej v nemotnem
vzduhu brezhibnosti in korpulcije. Zatoj
nas je, da nikoli ne na ves glas: Škofci
žili na! (Krvavci na dno!)

[illegible]

Domestic market:

č. 1. Kraj Alexander je popolnoma
umrivel in bo v kratkem času došel v
Belgrad.

• **Latni prireditelji mladinskih se z 1. novembra povezuje v kadrovske službe.** Mladinski so bodo pripravljeni na to, kaj vsekakor menuda podaljša kadrovske službe na 1 leto, starostno dnevno pa izdene glava 100 do 300 dinarjev ali več, to pravnega štata ni odposlal v kadrovske službe.

• La bo e azim turano in valinico
liberant listi ad „Glas Naroda“ preko
„Jutra“ de Tabara. Per tale gospodar-
stvo tusa pesa, valuta pada, naq d
intreaga deli in „arpehave“ bo e. Skani
dnt
Skani dnt

d. Kmetovski samostanik Erhard je bil 23.
t. m. star 79 let.

4 Pri posrednih volitvah v Seznamu so bili Ljudska stranka 13 odbornikov, obe nasprotni skupaj 11. V št. Seznam naše stranke 10 odbornikov, vse nasprotni 12.

[illegible]

doamnei Pazite, de jili deose vai Egnesti, de
na bende imali situcati na perzentra.

d V ustavi beremo: »V kolikor se v državnem pravnem delovanju za versko-konfesijske vrste izdatki, se morajo med verskimi uvoznimi in priznani verski organizaciji deliti sorazmerno s številom njihovnikov in z dejansko dokazano potrebo.« Kmetijski list je s tem dokazoval, da se za katoliško vero ni bati in da ima iste pravice kot pravoslavna. Sedaj pa beremo v »Slov. Narodu«, da poleg pravoslavne škola Dnestru tudi tudi zastopnik našega katoliške poslanstva od kraja do kraja oznanjeval pravoslavlje. To seveda stane državo precej denarjev. Dale in ravno tem beremo, da je vlada dovolila veljo vrsto za ujemem težkih odpadnikov v Belgradu. Dalje smo brali, da je po belgradski minister po celi državi pozval naj se oglašajo mladeniči za pravoslavna semenišča, kjer bo vse stroške že zanje plačala država. — Katoliške cerkve pa ne dobijo o niti obresti za ustanovitvene nastje, katoliški duhovniki hodijo strgani, katoliške semenišča delajo ogromne dolge, da vzdržujejo svoje govinca. Kjub temu bo »Kmetijski list« trdil, da katolišlanstva se preživijo.

d Lipušmerški Orel je ž. t. n. zelo slovesno otkajal deseteročlano svojega obstoja in se je pri tej priliki blagoslovila nova obdobja našega

d Čer 100.000 kron kamni je založil
inženir uradnik — svetla Ibrarica —
vornik Reali tekoma kneti, ker je kneti
besed vaja igraje : stihih kneti, zama-
ni je pa samo kuharje in kneti, ker je
kneti gupoti pri kneti kneti kneti,
in se : kneti se kneti kneti kneti in
stih kneti. Kneti pa je kneti kneti, in
kneti kneti, ki kneti je kneti kneti
kneti, in ga kneti, kneti je kneti kneti
00.000 E 90 vin. — Tako se kneti
od vido kneti kneti kneti.

i Narobe svet. V Jugoslaviji so mladine
odboje. Sin, ki umori očeta, dobi Wirtshaus let,
oče, ki se kaj obregne ob bogatstvu go-
poda, da se vse življenje vrnemo domov.

d Ljubljana se odaj zima napana. V Ljubljani je bil pred 5 meseci izvoljen za napana narodni socialist Anton Pesek. Ker se liberalci boje, da ne bi prevzela ob ministrstvu nova sapa, ki bi odnesla praviim gospodom in bankam ogromnih dohodkov, ki jih sedaj denjo z nesumnim denarjem, hojejo na vsak način liberalnega napana. Ker pa vešine nimajo, so morali ravnati proti Pesku, začeli mu očitati namo prediravnost napanja, ki jih je baje nagresil pred več leti, na kar je vladu kot poslansko ajih do- da odredila tajno preiskavo, ki je baje do- konala njegovo krivdo. Spisano pa se go- vori, da se pod to preiskavo skrivajo grobe poljufije, ker se vladu baji pokazali pre- skrivane spise, da bi se Pesek vsaj lukko varnil. Na podlagi te došine in sumljive preiskave je vladu odsklonila potrebev Pe- sika za ljubljanskega napana. Novega pa ta- li ne pusti izvoliti.

4. Some people in South Africa believe that the situation is so bad.

2. Pogodba o Količ je oblikovana
tako: Izmedu Broda in je stari, vendar
je, da tudi drugi, pri čemer je
Družina prišla na 1. 1991. in 1992.
in se držijo po neki pravili. Zelo

Ja, kaj je pa to za ljudi. Tudi o tem berite v
reviji.

d. Automobile Cells—Lithiuma zopet
cellulae in Cells ab quibusda peroxidum in
cellula v. Lithiuma ab quibusda peroxidum

4 Umrlo je v Katedrali svetiljca
Valentina Kope-Topina. Bila je izredna
katoliška svetiljca. Polna srca in duha

4. Unverf. in v. Kammeler: Eingew. Janko
Kreuzberg.

d. Nov list, ki se imenuje »Tudi inva-
lide in zaidi izobaviti« Ljubljani kot daj

ky vzhľadom organizácie inštitúcií, ktoré in
vlasti za štátnosti. Ichajá dostávajú sa nové
to sa zmena. Práve vtedy. Ljubomir VII

4 Najbolje bismo to mogli, iskreno, u nared-
bici. To nam ostane u ruci, ne je pri preuzima-
nju rešeno na terenu. I to je stvarna volja,
da je treba sprovesti u život, što je Frustije,
jednostavno iz Ruzice. Kad smo u Ruzici, onda je
Ruzica, razmatranje pa u Ruzici, to je i ka-
ko je bilo u prethodnom.

6. Varnost invariancije pojavnih invaliditetov v Sloveniji. Pokrajinska uprava za Slovenijo oddel. za soc. skrbstvo, invalidiški odsek uporablja pojme invalidide, ki se šele izločijo v kakoli obliki in so brez vsakih sredstev, v svojo skrbno bodajo v invalidiških domih v Celju ali Ljubljani, bodajo izven teh. V prvi vrsti se bodo opirali na vsled skromnih sredstev, s katerimi razpolaga omenjeni odsek, le tedaj invalidi s 50 in več odstotki invalidnosti. V to vrsto posebej pri invalidnem oddelku Posvetilnega komisija za izbiro posebej invalidnih. — Vsi invalidi, ki so se bili pri ponovnem nadzoru glede ter so sami kakor tudi njih reditelji skromni in ki se šele izločijo v kakoli obliki, naj po-
sebej razpolaga posebej s invalidnim uve-
senjem in potrjenim obsevom pri omejo-
tem oddelku.

[illegible]

(Zadružništvo). Sposobnost proizvodnje I.
del. kmetijskega društva se bode vršila po
določeni radi: V podelju, 25. septembra, po
prvi sv. masi v Novem Sela; po Kobernu V
podelju, 2. oktobra, po zvezi starih božij v
Krievskih in Smarčnem pr. Litni. V podelju,
8. oktobra, drovinke po prvi sv. masi v Sveti
tri Močvinskih potokih po Hranini v Der.
Mar. v Polju V podelju, 16. oktobra, po Se-
stavi sv. masi v Dondalnih, po Hranini v
Mojstvi V podelju, 22. oktobra v Ljubneru.

2 Vojna straža ustavila mladenega barona Karla Codellija. Dne 16. septembra ponoči je šel 19 letni edini sin barona Codellija Karel in Vodimaru proti domu na Kodeljevo. Ob vojnici Codellijevega vrta je vojna straža ustavila nekakšno pred 11. uro ponoči Janeza Štehrnjaka in Andra Dittingerja, ki sta vrnila grobnico in jo ni pustila ne naprej ne nazaj. Štehrnjak in Dittinger sta poizvedevala, da je prišel mladi baron Codelli nekakšno po 11. uri od Zalogke čisto. Mladega barona je straža ustavila podobno tam, kjer se oddaljuje cesta, vodila v Štepanje vas. Mladi baron Karel je konal vojakom grad, kjer je doma, vojaki so ga pa suvali, ga vržili in pregali s poskramni kopiti. Nad četrt uro so vojaki mučili fanta. Ko je prišel okoli pol 12. ure dolobniški vlak, je baron Co-

delli zbežal; trije vojaki so drli za fantom in streljali za njim. Ena krogla je zadela mladega barona, ki se je zgrudil mrtev na tla. Ko je prišla na strele policija, je dognala, kdo je bil ustreljen. Ves dogodek je videl tudi oče ustreljenega barona Karla, ki seveda ni vedel, da love in streljajo vojaki lastnega njegovega sina. Videl je skozi okno, kako se je sin zgrudil mrtev na tla. Zalosten dogodek je zelo razburil Ljubljano. Pač čedne razmere, ko človek pred lastno vojaško stražo ni več varen življenja!

d Sin proti očetu. Josip Jurkovič je pretepel svojega 61 letnega očeta Matijo Jurkoviča v Gobenih št. 12 in ga težko poškodoval na glavi. Vzrok: Oče ni hotel sinu izročiti posestva.

d Smrtno nevaren napad. Dne 11. t. m. je v Krtini napadel neznanec 42letnega delavca Franca Miša in ga na vratu smrtonovno varno ranil.

d Pretep. V Loki pri Mengšu je udaril kolar Miha Sršen po glavi dinarja Franca Sršena in ga nevarno poškodoval.

d Ali res? V neki razstavi so trije kipi: »Zmaga«, »Svoboda« in »Trpljenje«. Prva dva

kipa predstavljata ženski, tretji je pa v moškem izražen. Neki mož je na to pripomnil; Zakonskemu možu ni to nič nerazumljivega.

d Požar in gotov denar. Prebivalstvo po deželi hrani navadno doma vilike svote denarja. Pri zadnjih obširnih požarih je zgorelo mnogo gotovine posameznim posestnikom, nekemu posestniku okoli 100 tisoč kron. Ali ne bi bilo bolj pametno vlagati denar v hranilnice, od koder se lahko dvigne vsak dan brez odpovedi? Tam je denar javen pred požarom in tatovi.

d Luže. Načelniku gasilnega društva: Pred par tedni ste bili pri nas in pojasnili, da dopis v št. 34 »Domoljuba« ne temelji na resnici. Ker nam je veliko na tem, da nikomur ne delamo krivice, smo Vas prosili, da nam pošljete spisani popravek. Ker se danes popravka nismo prejeli, Vas opozarjamo na Vaše besede. — Uredništvo.

d Kamna gorica. Vedno prepozno naznanite.

d Pogreša se Alojzij Barle. Šel je k vojakom 1. 1915. in ni nobenega glasu o njem. Zadnjikrat je pisal 13. decembra 1915 iz ruskega ujetništva. Naslov je imel: Barle Alojzij, 20. kompanija, II. Zug. Ungarn. — Prosi se, če kdo kaj ve, naj naznani njegovi materi na naslov Marjeta Barle, Nasoviče. P. Komenda pri Kamniku. Stroški se povrnejo.

1905. Izvede se popolna ločitev Cerkve od države, s tem da se vsem duhovnikom ustavi plače in da se izroče cerkve in župnišča v last dotičnim občinam. Obenem odvzame država cerkvi vse pobožne ustanove (večne maše itd.) ter tako celo umrle katoličane oropa njihove lasti.

Pri nas gre vlada isto pot. Od nas katoličanov je odvisno, ali bo to pot izvršila ali ne.

Sanje?

(Z dežele.)

Enkrat sem že pisal o naši združitvi z Bolgarijo, pa je romal dopis v koš. Ni čuda; takrat je bilo politično nebo še zelo oblačno. Danes se že bolj jasni, časopisje se zavzema za Bolgare in vsak pameten Slovan, posebno še Jugoslovan, mora želeto, da sanje o tej združitvi morajo postati živa resnica.

Samo v Belgradu menda ta želja še ni našla primernih tal. Pa menda tudi tam le bolj v visokih glavah...

Povejte nam, vi slovanski diplomati, zakaj bi se ravno Slovani morali med seboj prekljati in sovražiti? Zakaj naj bi sovražil Bolgar Srba in narobe, zakaj Hrvat Srba, Poljak Rusa, Slovak Čeha? Zakaj?

In — dovolite gospodje diplomati — še eno vprašanje: Ali ni to sovraštvo kupljeno in drago plačano od zunaj, od naših sovražnikov? Kupljeno in plačano pa zato, ker to njim donaja moč in dobiček. Zato je narodno-plemensko sovraštvo med nami veleizdaja nad Slovani. Popolnoma prav ima tisti, ki piše v »Slovincu«, da je vele-srbstvo neka vrsta veleizdajstva. Verjemite: tudi velesrbstvo je kupljeno za ju-dežve groše naših narodnih nasprotnikov. Morda celo naših sosedov??

Slovani moramo biti močni, močni pa bomo, če bomo edini, složni. Ne skušajmo drug drugega ubiti, utopiti, ampak dvigniti.

Ampak pot do te edinosti ne vodi skozi centralizem, ampak skozi samoupravo. Pustimo posamezna narodna plemena, naj se razvijajo, naj se dvignejo, naj se krepe. To bo pa šlo le potom samouprave.

Moje sanje — ne vem, kakšne imajo drugi — so jugoslovanske zedinjene države, magari tudi slovanske zedinjene države na podlagi samouprave.

Kako pametno se zdi trezno mislečemu človeku, če bere v A. M. Trunkovi knjigi »Amerika in Amerikanci« stavek: »Šolske zadeve pripadajo (v Ameriki v Zed. državah) posameznim državam in občinam.« Slovenski in drugi Pribečevci pa naj v omenjeni knjigi preberó članek »Šola in ljudska izobrazba« na str. 303—312! Mogoče jih bo tam pamet srečala, da ne bodo šolstva vlačili več v Belgrad, ampak bodo pustili šolstvo narodu. Tisti, ki plačuje, naj odločuje o šoli in o vzgoji, ne pa tisti, ki hoče v svobodni Jugoslaviji šolo vprejeti v birokratizem.

Vsaka hiša, v kateri je kak član Kmetske zveze, mora imeti „Domoljuba“, kmetsko glasilo.

Izšla je Družinska Pratika za leto 1922

z bogato, jako zanimivo vsebino in mnogimi lepimi slikami.

Cena izvodu 5 kron,
po pošti 50 vin. več.

Zahtevajte jo po vseh trgovinah in zadru-gah. — Na debelo se naroča pri založništvu Družinske Pratique v Ljubljani.

Razprodajalci znaten zopust.

Preganjanje Cerkve na Francoskem od 1. 1880 do 1905.

Ker naši jugoslovanski liberalci in svobodomiselci nimajo nobene bolj goreče želje, kakor da Cerkev pripravijo ob ves vpliv, bo zanimalo bralce »Domoljuba«, kako so v l. 1880—1905 na Francoskem svobodomiselci šli po načrtu in lepo po stopinjah do tega, da so prišli do ločitve Cerkve od države. »Mi bomo šli na delo počasi, a sigurno!« se je bil izrazil njih vodja Gambetta. In da so ta svoj načrt res počasi a sigurno izpeljali, nas poučijo sledeče letnice in dogodki, ki so se v dotičnih letih zgodili:

1880. Nedeljski počitek se odpravi za dela, ki služijo državni upravi.

1881. Postrežba usmiljenih sester po bolnišnicah se odpravi in nadomesti s civilno. — Učencu je prosto, ali hoče obiskovati uro krščanskega nauka v šoli, ali ne. — Znamenje križa se odpravi iz šolske sobe. — Učitelju je prepovedano, da bi smel biti obenem organist ali cerkveni pevec.

1883. Vojaške maše se odpravijo. Vojakom se prepove, da bi smeli sodelovati v uniformi pri katoliški službi božji.

1886. Duhovniku se prepove, da bi mogel izvrševati službo profesorja na drž. šolah. — Več škofom in tisočim duhovnikov se odpove državna plača, češ da imajo dovolj drugih dohodkov.

1887—1893. Plače pripadnikom katoliškega veroizpovedanja se zmanjšajo do 11 milijonov, judovskim in protestantskim se zvišajo do 11 milijonov.

1894. Vpelje se izredno velik in krivičen davek na samostanska posestva. — Učitelju se prepove, da bi smel učence spremljati v cerkev in jih tamkaj nadzorovati.

1903. Izvrši se izgon vseh redovnikov in redovnic iz samostanov. Samostanska posestva in poslopja se prodajo na dražbi, ne da bi redovniki ali redovnice od tega dobili vinar odškodnine. — Iz bolnišnic se odslovi bolniški duhovniki, ki so dotlej imeli brezplačno stanovanje in hrano v bolnišnici. — Vlada zadržuje imenovanje škofov za različne škofije, tako da ostane več škofij po več mesecev brez škofov.

1904. Na Veliki petek (!) se pobere križi iz sodnih dvoran.

Listek.

Prstan kraljice iz Sabe.

Angleški spisal Rider Haggard. — Poslovenil Franc Poljanec.

(Dalje.)

Noč za nočjo smo opazovali mesec, ki so se vanj upirali milijoni in milijoni oči iz mest, ki je izpreminjal to peščevo v srebrno morje, ali pa smo v tem čistem ozračju opazovali stanje zvezd, ki so šle svojo veličastno pot po svetovnem prostoru, in ki smo po njih uravnavali svojo pot. In še tega smo se zavedali, da je ta obsežna pokrajina, ki je bila nekdanj domača stopinjam davno pozabljenih ljudi, ali so hodili po peščevju, ki smo mi po njem stopali in izkopali studence, ki smo iz njih pili.

Tudi vojske so korakale preko puščav in v njih poginile. Nekoč smo namreč prišli na neko mesto, kjer je pred kratkim strašen vihar odkril spod ležeče skalovje. Tu smo našli okostje tisočev in tisočev vojakov z okostjem njih živali vred, med njimi pa osti puštic, mečevih klin, ostanke opreme in poslikanih lesenih ščitov.

Tu je poginila cela vojska; morebiti jo je odposlal Aleksander, ali morebiti eden prejšnjih vladarjev, čigar ime je prenehalo odmevati po zemlji. Tu leže kralji, vojskovodje, vojski in spremljevalke žene; zakaj našel sem ženske kosti posebej nakopičene; nekaterim so se dolgi lasje še črepanje držali. Kazale so nam, kam so se uboge preplašene ženske stisnile v zadnji pogibeli, v poboju ali lakoti, žepi in peščenem viharju. O, če bi samo te kosti moglo dogovoriti, kakšna povest bi bila to!

Bila so tudi mesta v tej puščavi, kjer so bile nekdanj oaze, ki so zdaj podsute, izvzemši morda kak studenec, ki ga duši pesek. Dvakrat smo prišli do temeljev takih mest starega ilovnatega oziroma kamenitega obzidja, okorelega okostja starodavnih ljudi, ki ga je premikajoči se pesek zopet izkopal; tu je bilo nekdanj pozorišče človeškega upa in strahu, tu so se nekdanj ljudje rodili, ljubili in umirali, tu so nekdanj živele lepe dekle in se dobro in slabo borile, tu so se igrali nežni otroci. Tu je utegnil živeti kak Job in pisati svoje nesmrtno žalostinke ali kak sodomski kralj in pretrpet največjo nesrečo. Svet je zelo star; vse, kar smo se mi zapadnjaki naučili iz premišljevanja teh človeških razvalin in njih del, je samo to, da je svet zelo star.

Nekoč večera se je na jasnem nebesu nikakal megljeni obris veličastnih podkvi podobnih kletci. To je bilo mursko gorovje, pač še mnogo milj daleč, pa vendar mursko gorovje, ki smo ga končno ugedali. Prihodnje jutro smo začeli iti po gozdni pokrajini navzdol proti široki reki, ki je menim dotok Nila, dasi o tej stvari nimam nobenega točnega obvestila. Tri dni kasneje smo dosegli obrežje te reke; hodili smo po neki stari cesti; godilo se nam je izvrstno, saj je bilo mnogo divjačine in obilo trave za velblode, ki so se po dolgem postu toliko časa pasle, da bi bile kmalu popokale. Očividno nismo prišli niti uro prezgodaj, zakaj zdaj so bile murske gore pokrite z oblaki in mogli smo videti, da je šel dež po planjavi, ki je ležala med nami in njimi. Deževni čas se je začel, in če bi se bili samo teden dni zakasneli, bi nam bilo morda nemogoče priti preko reke, ki bi bila tedaj narastla. Zdaj pa smo jo prebredli brez težav pri stari trdnjavi: voda kamelam ni nikjer segala preko kolen.

Na drugem bregu smo se posvetovali, zakaj stopili smo na ozemlje Tungov in smo si gledali iz oči v oči s pravimi nevarnostmi našega popotovanja. Kakih 15 milj proč se je dvigala murska trdnjava, toda vrašanje je bilo, kakor sem pojasnil tovarišem, kako naj prehodimo varno teh petnaest milj. K posveto-

vaniu smo poklicali Šadraha in na mojo zahtevo je obrazložil položaj.

Tam, je dejal, se dviga nezavzeta gorska domovina Abatov. Vsa prostrana planjava pa, ki jo obdaja ovinek reke, imenoval jo je Ebur, je domovina divjega rodu Tungov, čigar vojakov bi utegnilo biti do deset tisoč, in čigar glavno mesto Harmak je bilo zidano nasproti kameniti podobni njih malika, ki mu je bilo tudi ime Harmak —

»Harmak — to je Harmakis, bog jutra. Vaši Tungji so imeli neke zvezde s starimi Egipčani, ali pa sta oba izšla iz skupnega debela, ga je Higgs zmagovito prekinil.

»Kakopal starina?« je odvrnil Orme; »mislim da ste nam to že v Londonu pripovedovali; toda mi se bomo starinoslovja pozneje lotili, če bomo živeli. Naj Šadrah s svojo pripovedjo nadaljuje.«

»To mesto, ki ima vsekako petnaest tisoč prebivalcev, je Šadrah nadaljeval, »je obvalovalo vhod v sotesko oziroma vežo, skozi katero smo se morali bližati Muru; bržkone je bila prav v ta namen narejena.«

Orme je prašal, ali ni kake druge poti v utrdbo, ki jo je odposlanstvo zapustilo tako, da so jih, kakor je on razumel, preko prepada navzdol spustili. — Šadrah je odvrnil, da je to res. Toda dasi so velblodi in njih tovor pogreznili po tem prepadu, ker je skalovje na vzvun viselo, bi jih ne bilo z nobenim škripcem, ki jih imajo Abati, mogoče kvišku potegniti.

Prašal je iznova, če ni kakega pota naokoli, če ta venec gorovja nima zadaj kakega vhoda. Šadrah je odgovoril, da je zadaj tak vhod, obrnjen proti severu in kakih enajst dni hoda proč. Le da v tem letnem času ni mogoče do njega priti, zlasti ker je pod murskim gorovjem v tej smeri vsa tunška ravan. Zdaj je jezero polno, narastlo vsled dežja, ki je šel po gričevju Severne Afrike; v prostoru med njim in Muru se pa ne nahaja nič drugega kot neprehodno močvirje.

Ker Orme ni bil zadovoljen, je izpraševal, ali bi ne mogli splezati po prepadu, preko katerega je šlo odposlanstvo, če bi velblode pustili. Odgovor na to, ki sem ga potrdil, je bil, če bi bilo, da se bližamo bi nam dali pomoč od zgoraj, bi bilo mogoče, seveda če bi tovore proč pometali.

»Ker pa vidimo, kakšni so ti tovari in namen, za katerega smo jih tako daleč s seboj privedli, še govora ni o tem,« je dejal Orme. Zato, Šadrah nam brž povej, kako naj pridemo skozi Tungo do Mura.«

»Samo ena pot je, o sin Ormejev, če je božja volja, da se nam posreči; po dnevi se moramo skrivati, ponoči pa hoditi. Po svoji navadi v tem letnem času bodo Tungji jutri po solnčnem zahodu obhajali svoj veliki spomladni praznik v mestu Hormaku, ob zori pa se dvignili in šli darovati svojemu maliku. Po solnčnem zahodu jedo in pijo in se natrkajo in tedaj po navadi odpočijejo tudi straže, da se slavnosti udeležijo. Zato sem naše popotovanje tako uredil, da dospemo na noč njihovega praznika, ki jo poznam po stanju meseca. Tedaj se z božjo pomočjo v temi utegnemo prikrasti mimo Harmaka, ob prvem svitu pa biti v vhodu poti, ki vodi v Mur. Poleg tega hočem opozoriti naše ljudi, Abate, da prihajamo, da bodo pripravljeni nam na pomoč, če bo treba.«

»Kako?« je prašal Orme.

»Zažgal bom ločje,« — in pokazal je naokrog na gosto množico suhega rastlinstva — »kot sem se dogovoril, da storim, še preden smo pred mnogo meseci Mur zapustili. Če bodo Tungji, to videli, bodo mislili, da je to storil kak potujoč ribič.«

Orme je skomiznil z rameni ter dejal:

»Dobro, prijatelji Šadrah, ti poznaš kraj in ljudstvo, jaz ne, zato moramo storiti, kar nam ti praviš. Toda hkrati ti pravimo tole, da če nas tam-le Tungji kot domnevam, hočejo pobiti, če bi nas mogli, se mi zdi tvoj načrt zelo nevaren.«

»Nevaren je,« je odgovoril in porogljivo se reže pridodeval: »toda jaz sem mislil, da vi močje Angleži niste bojazljivci.«

»Bojazljivci! ti pa si sin,« se je zadr Higgs s svojim visokim glasom. »Kako si pač upaš

z nami tako govoriti? Poglej tega moža tukaj,« — in pokazal je narednika Kvik, ki je stal ravno in pokonci, srdito opazoval ta prizor in razumel izveštine vse, kar se je pripetilo — »vidiš ta je najnižji izmed nas — samo slušabnik, (tu je narednik salutiral), »toda to ti pravim, da je v njegovem mazincu več poguma kot v vsem tvojem telesu, in — kolikor morem dognati — več kot v telesih vseh Abatov.«

Tu je narednik iznova salutiral in sam pri sebi mrmral: »Upam tako, ker sem krstjan, upam tako, toda ko pride odločilni trenotek, se človek nikdar ne more zanesti.«

»Ponosno besedo ste izrekli, o Higgs, je Šadrah prevzeto odvrnil — saj sem, mislim, povedal, da je sovražil profesorja, ki je zavohal v njem potepuha in ga s svojim jezikom neprestano šibal — »toda, če vas Tungji ujamemo, bomo spoznali resnico.«

»Ali naj mu »ožigosam« glavo, gospod?« je Kvik posredovalno vprašal.

»Bodite, prosim, mirni,« ga je prekinil Orme. »Dovolj težav je pred nami, ni nam jih treba delati še več. Bo že še prišel čas, da svoje račune poravnamo, ko pridemo skozi Tungo.«

Nato se je obrnil k Šadrahu in dejal:

»Prijatelji, tu ni čas za grožnje. Ti vodnik družbe, vodi nas kakor hočeš, samo to pomni, da, če pride do boja, sem po volji svojih tovarišev jaz vodja. In še ena reč, ki je ne smeš pozabiti — da boš nazadnje moral svoji lastni kraljici dati odgovor, ki jo, sem zvedel od gospoda doktorja, imenujejo Valda Nagasta — hčer kraljev. Zda pa konec besedi; mi pojdemo, kakor hočeš in kamor hočeš. Nad tvojo glavo naj pride vse!«

Abati so poslušali in se potuhnieno priklonili. Nato se je Šadrah s sovražnim pogledom obrnil in šel za svojimi posli.

»Veliko boljše bi bilo, če bi mi bili pustili »žigosati« mu glavo,« je Kvik sam zase godrnjal. »S tem bi mi izkazali neskončno dobroto in morda prihranili veliko bridkosti, zakaj, da po pravici povem, jaz temu štirikrat pretkanemu judu ne zaupam.«

Nato je odšel gledat za velblodi in puškami, dočim smo ostali odšli proti našim šotorom, da si privoščimo spanja, kolikor bi ga nam hoteli moskiti dovoliti.

Jaz ga nisem imel prida, zlasti ker je visel nad menoj strah pred nesrečo, ki nam je grozila. Dasi sem priznal neizmerne težave, če bi hoteli priti v mursko utrdbo po kaki drugi poti, kot n. pr. po oni, po kateri sem jo zapustil, saj smo bili obteženi z našo dolgo vrsto velblodov, natovorenih s puškami, strelivom in razstrelilnimi snovmi, sem se vendar bal konca, če poskusimo iti skozi divjaške Tunge.

Povrh se mi je še to zazdelo, da je Šadrah zahteval to pot iz neke ljubosumne trme in iz odpora proti nam Angležem, ki nas je v svojem srcu sovražil, ali morda iz nekih temnih in skrivnih razlogov. Dejstvo je bilo, da smo bili v njegovi oblasti, zakaj z ozirom na okoliščine, v katerih sem v oni kraj prišel in ga zapustil, mi ni bilo mogoče biti vodnikom družbe. Če bi bil to poizkusil, bi nas on in z njim vred Abati brez dvoma zapustili in pustili velblode in njih tovor v naših rokah. Zakaj bi ne, ko so videli, da so popolnoma varni, saj lahko sklepali, da bi mi nikoli ne imeli prilike, da bi našo stran te zadeve predložili njih vladarici?

Prav ko je solnce zahajalo, me je prišel Kvik klicati in mi praviti, da natovarjajo velblode.

»Nič rad ne gledam teh reči, gospod doktor,« je dejal, ko mi je pomagal zavezati mojo malo lastnino, »zakaj jaz temu tiču Šadrahu ne morem zaupati menim. Njegovi tovariši ga imenujejo »Mačka«, pravo ime to zani — menim. Tudi je ravno zadnjič pokazal svoje krepplje, in resnica je, da našo družbo sovražijo in da bi se rad umaknil v Pur ali Mur, ali kakor je temu kraju že ime, nas pa pustil sredji poti. Vi bi bili morali videti, kako je pravkar gledal profesorja. O, zakaj mi kapitan ni pustil, da bi mu žigosal glavo! To bi bilo zrak zelo izčistilo.«

»Moskiti so hudi, nevarno nikajosi komarij v vročih pokrajinah.«

Kot se je pokazalo, je bil Šadrah določen, da se mu je glava vendar-le žigosala, toda z drugo roko. To se je pripetilo takole: Trstie so zažgali in Šadrah je izjavil, da je to potrebno zato, da abatski stražniki ta znak vidijo in da dalje sporoče, da si v luči naslednjih dogodkov nikakor nisem bil prepričan, da ta opozoritev ni bila v enaki meri namenjena tudi drugim očem. Nato smo se dvignili, kot je bilo odrejeno, oženi pa, ki smo ga pustili, je v širokem loku gorel za nami, in vso to noč smo hodili po svitu zvezd po neki razpadli, nedvomno starodavni cesti.

Ob prvem svitu smo zapustili to pot in se utaborili sredi prerastlih razvalin nekega zapuščenega mesta, ki je bilo zidano skoro v strmih morskimi pečinah. K sreči nismo nikogar srečali in nas nihče ni ustavil. Zajutrkovali smo vsi mrzlo meso, ker se nismo upali zakuriti. Nato sem jaz prvi stražil, dočim so drugi odšli spat. Ko je solnce vzhajalo in razgledano meso, sem videl, da smo prišli v gosto obiljeno pokrajino, ki ni bila brez neke vrste omike. Pod nami, ne več kot petnaest ali šestnaest milijev daleč, je ležalo veliko mesto Harmak, ki sem ga skoz svoj dalinosled jasno videl. Ko sem prei obiskal to deželo, da nisem nikdar videl, ker sem šel ponoči mimo.

To je bilo mesto zapadno osrednje afriške vrste z odprtimi trgi in širokimi ulicami,

imelo je kakih tisoč belih hiš z ravnimi strehami: najimenitnejše so bile obdane z vrtovi. Okrog mesta se je vlekle visoko in močno obzidje, sezidano očividno iz opeke. Na solncu žane; nasproti mestnim vratom — videl sem dvojca — so stali čveterokotni stolpi, odkoder so vrata lahko branili. Vsa ravna in rodovitna zemlja okoli mesta je bila obdelana; ker je bila doba zgodnje spomladi turščica in drugo žito ravno klilo iz tal.

(Dalje.)

Za razvedrilo.

Spoznal ga je. Mož, ki je dal svojo hišo zavarovati, agentu: »Koliko bi dobil, če moja hiša čez en teden pogori?« — Agent: »No, kaka tri ali štiri leta!«

Pred poroto. Državni pravdnik: »Imate še kaj pripomniti?« — Zatoženec: »Odkar ste vi in gospod zagovornik govorila, se res ne spoznam, ali sem kriv ali ne!«

Vendar nekaj. Zenitbeni posredovalec: »Kaj, leta 1854, ste rojena?« — Gospodična: »Ja, pa šele v novembru!«

Zaljubljena. Prijatelj: »Vaš ženin ima baje strašno dolgo!« — Nevesta: »Je res, pa to mi je všeč!« — Prijatelj: »Kako je to.« — Nevesta: »Ker to kaže, da ima zaupanje pri ljudeh!«

Varčna gospodinja rabi edino le

GAZELA MILO

ki je najboljša in najcenejša.

V večji trgovini z mešanim blagom se sprejme
učenka

z dežele, močne postave s primerno šolsko izobrazbo. Ponudbe na: Josip Rudman, Krškavas, Brežice

Nudi se lepa prilika! Nakup posestev vsake vrste od 50 do 500 tisoč kron z živim in mrtvim inventarjem. — Več pisмено na upravništvo »Domoljuba« pod št. 3363.

Pozor! NIZKE CENE! Pozor!

Pletene popotne kešare, razno šimo, fino morako —: trave (afrik), Vam nudi po nizkih cenah —:

Anton Merhar, plet. mojst., Ljubljana, Sv. Petra cesta 22

V trajno delo se sprejme **PLETARSKI POMOCNIK** za stolčano delo.

Proda se več sob enostav. moderne hrastove oprave obstoječe iz: 3 visokih omar, 2 postelj, 2 nočnih omaric z umetnim marmorom, 1 umivalnika z umetnim marmorom, 1 mize, 3 stolev, eventualno posamezni deli po nižji ceni.

Strojno misarstvo **M. Gogala, Bled.**

2978

Cosulich-Line

(prej Austro-Amerikano)

Trst - Amerika

prevaža potnike v New-York redno 3 krat v južno Ameriko po 1 krat mesečno. Pojuzila in prodaja vozništv.

Simon Kmetec

glavni zastopnik za Slovenijo. — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26.

Odplav brzo parnika President Wilson 19. septembra
poštnega parnika Belvedere 6. oktobra
Argentinian 22. oktobra

Modna in manufakturna trgovina

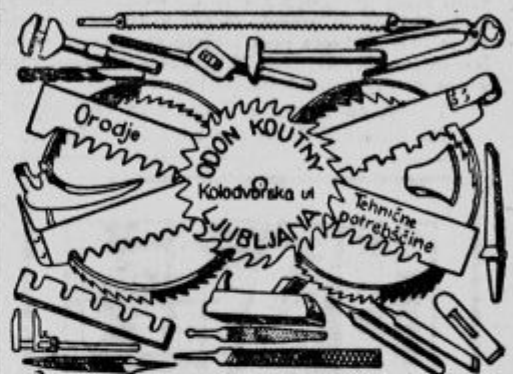
„PRI IVANKI“

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

priporoča veliko izbiro blaga za jesen in zimo, n. pr.: sukna za moške in ženske obleke, za površne suknje, žamet, hlačevino, belo in pisano kotenino, cvilih za postelje, odeje v različnih barvah domačega izdelka, volnene plete, najnovejše svilene in volnene robe, moške srajce, bluze, predpasnike, svilene kravate in razno drugo blago, vse predvojne kvalitete ter jako nizke cene.

Nagrobni spomeniki

grobnice, mavzoleji, marmorne plošče vseh barv za oprave in strojarje, luksuzni iz elki in dekoracije, kipi in portreti po fotografiji, cerkvena dela, kot vsa stavbena dela. Kamnoseška industrija **ALEJZ J. VOŠNIK**, Ljubljana ustanovljena l. 1868.

Družba „IMPRX“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

kupi vse vrste

klavno živino in prašiče
po najvišji ceni.

Menjalnica

Slovenske eskomptne banke

LJUBLJANA

nasproti glavnega kolodvora

kupi in prodaja devize in valute
: po najugodnejših dnevnih cenah. :

ima poseben burzi oddelk. Priznava vsa bančna posla.
Telefon št. 5.

Sprejemem takoj **UČENCA** za pekovo pod dobrimi pogoji obrt. — Jožef Bajželj, pek, Železniki. 8319

Odda se **nova HIŠA z gostilniško pravico** in del njive, tik postajice Dobravice. V poštev pridejo marljivi rokodelci (krojači, čevljarji). Pogoji pri lastniku: **IVAN ŽUGELJ**, Dobravice 11, p. Gradac, Belakrajina. 8286

Proda se lepo posestvo v ravnini z živim in mrtvim inventarjem. Posestvo sestoji iz hiše, živinskega bleva, svinjakov, dveh akednjev, steljnaka, drvarnice; dalje 7 oralov črnega, 6 oralov bukovega gozda, 20 oralov travnikov, 10 oralov polja, sadni vrt s 800 raznimi drevesi; dalje 8 glav govedi, 2 konja in 6 prašičev. Več pove Jan. Intihar, Podleš, pošta Loč pri Rakeku. 3428

Pri podružni cerkvi sv. Marjete v Zleblh, kupnja Preska, se **CERKOVNIKA**. 8355
raspiše sinšba

FIŽOL ribničar, mandalon in prepe-
ličar (koks)

SUHE GOBE

kupi in plača najvišje dnevne cene
KMET & KOMP., Ljubljana,

Gospodarska cesta št. 8.
!! PROSIM ZA PONUDBE !!

ZVONOVE

cerkvene iz brona dobavlja

„DELTA“ D. D. ZAGREB

Martičeva ul. 15 (podaljšana Jurističeva).

Poroč. prstan
Double verifire
Sienste u e
Buglike
Ze-sue ure
Thuni
Vojstreviša trgovina, Zlatarstva
str. 100. **F. ČUDEN**
LJUBLJANA 22, Preradova
Zlatarstva ponudbe!

muši - podgane
sternice - ščurki

in vas golazen mora poginiti ako porušite moje
najbolje preizk. in splošno hvaljeno sredstvo kot
proti poljskim in hišnim mišim 12 K, za podgane 16 K,
za ščurke, posebne močne vrste 25 K, posebno
močne tinkture za stenice 15 K, uničevaler molcev
10 in 20 K, prašek proti mršekom 10 in 20 K, mazilo
proti ušam pri ljudeh 5 in 12 K, mazilo za uši pri
živalih 6 in 12 K, prašek za uši v obliki in perlu
10 in 20 K, tinktura proti mršekom na sadju in na ze-
lenjadi (tudi rastl.) 10 in 20 K, prašek proti mrševjan
10 in 20 K. Preprodajalcom popust.

Pošilja po povzetju Zavod za elaport:
M. JUNKER, Petrinjska ul. 3, ZAGREB 1.

Kupujemo suhe gobe

priporočamo po vse vrste semen za
polje in jesen! — Sever & Komp.
Ljubljana, Vojkova ulica šte. 22.

Pohišstvo

za vse stole, davnosti, drvečje in
in celo, kakor tudi vse vrste
pripomočkov. **DANTA SEVER** Ljubljana, Gospodarska
ulica šte. 15 (Golobov).

Prvovrstna

ES-KA KOLESA

Najkvalitetnejše predvo-
jno kakovostno blago.

J. GOREC, Ljubljana

Gospodarska ulica 14.

NAZNAVILLO. P. r. obdobjem ali dovoljenjem vpladno nastaniti, da sem obšel v
Ljubljani v Novem Vozniku 189

delavnice bakrenih in kovinskih izdelkov.

Prezamenen vas v to široko spredajočo delo in posredstvo, posebno se pripravim za
pocinjanje kotlov, kotlov za žepnikulu, za pranje, stekleniški kotlov in kopalkih peči.
Za cenj. naročila se vladno priporočam ter zagotavljam kakovost, solidno in strokovno
izvršeno delo po zmernih cenah. 2 od. spoštovanjem

Maks Weiss, izdelovalca.

Potrebno in koristno je,

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki vam prihaja iz Amerike po mislen
posredovanju poton iz poštno-bankovnega urada.

Pozite, da boste naznanili pošiljatelja natadni mesec, ki ste ga sprejeli,
in dan, ko vam je bil izplačan.

Kodi mnogih pritožb ameriških rojakov o nepravilnem denarju v storitvi
in vsled nepravilnega posredovanja pri nas ter pogostost, vas to prošim.

Enake pritožbe so se po strugi prešlavi dosednj izkazala skoraj vsake
slučaja kot nepravilnost. Vedim se tako ljudje, ki posebno korodnikom rad
prilivajo sprejem posrednega denarja, češ, da raje se poštni, ker du misli, da
svoje v potrebi. V resnici pa dosednje nasprotje. Ko se po ofidijalni prešlavi
pošiljatelj prepriča, da je bil denar pravilno izplačan, zapubi spoštovanje in za-
pnanje ter mnogokrat dolgo traja, predno se odloči poslati zopet kak denar.
Konečno se obrasčeno se na one rojake in rojakinja, ki vsled natančnega po-
stovanja nekaterih posredovalcev celito po več mesecih na poslati denar, da
priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki poslati denar poton ruske banke.

Dočim potrebuje — to je vedno bilo in bo ostalo naše gesto.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.

ZADRUŽNA GOSPODARSKA

BANKA D. D. v Ljubljani

posluje začasno v prostorih Za-
družne zveze, Dunajska c. 38A.

Podružnice:

SOMBOR, MARIBOR, DIAKOV, SPLIT.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombur-
dira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute
in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na
vložne knjižice ter preslavlja vse bančne in borzne
transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Podplaščeni prodajalci svob. Državne Kaznovane Loterije.

**Izplačuje svojim klijentom vsak mesec
brez odpovedi v gotovini.**